

Copiii
și
micul ecran

„Operez
pe inimă
deschisă“

de prof. dr. N. Amosov

Cîți sîntem
și cum
trăim

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Strungar de profesie și cîntăreață amatoare, Maria Gridina e solistă a ansamblului „Glasuri tinere“.

Foto : B. Sobolev

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

- Morsele umane
- Catastrofe submarine și mijloace de salvare
- Uităm... de ce ?
- De Sica, Sophia Loren și Mastroianni în U. R. S. S.

■ Pagina
de umor

■ Ceața —
o binefacere !

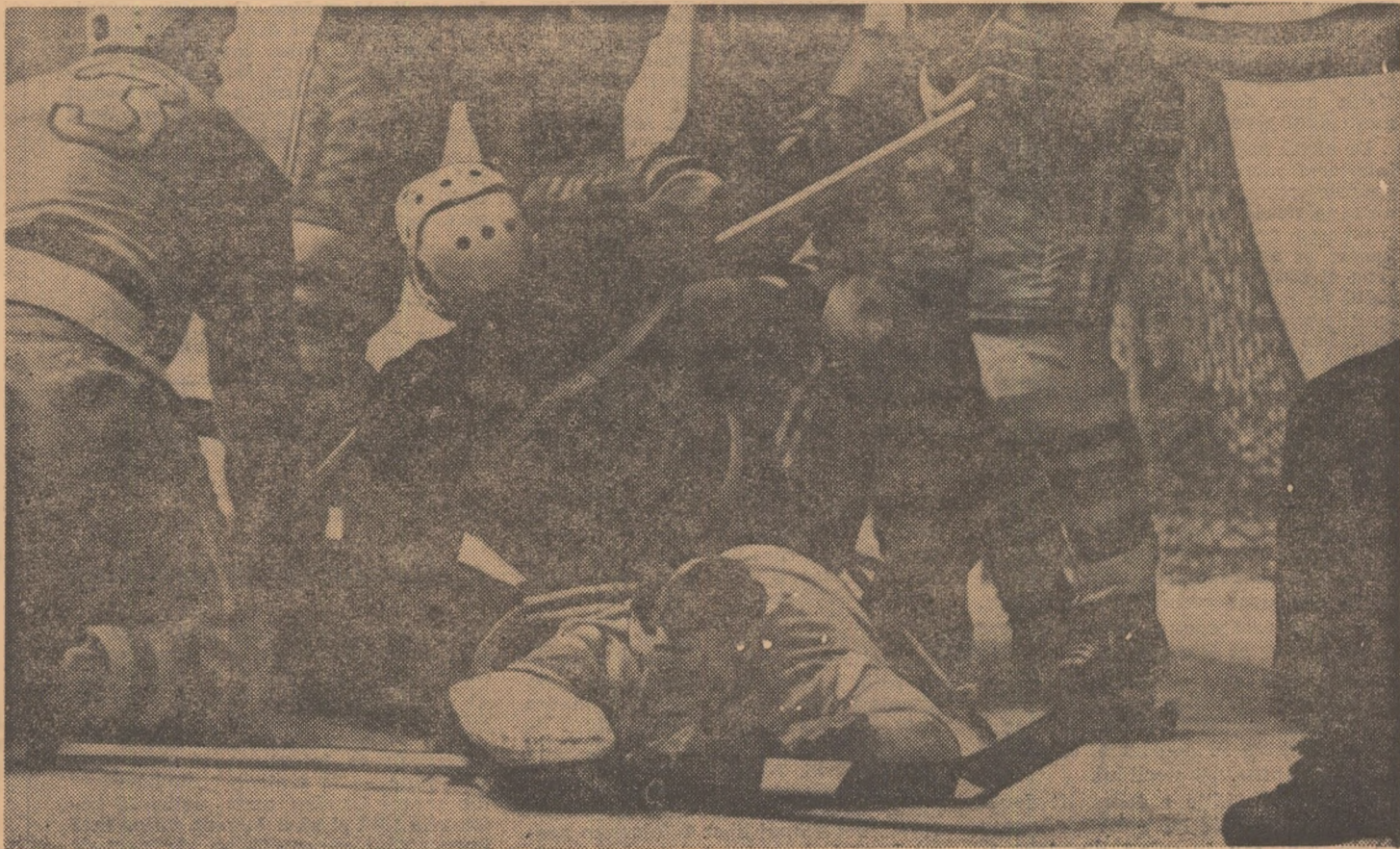
ANUL XXIV

6

(1195)

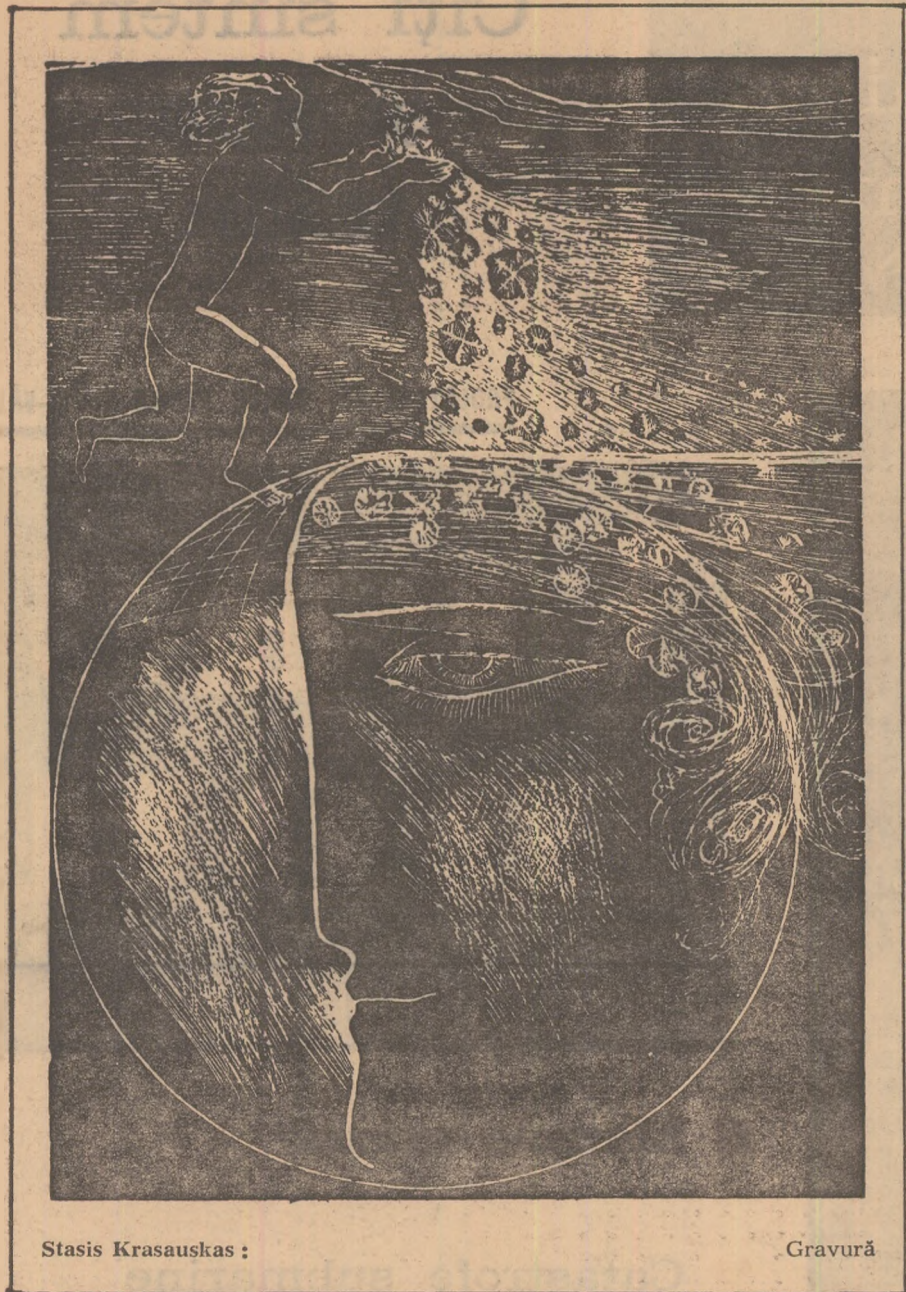
9 februarie
1968

12 pagini, 1 leu

În acest „meleu“ aproape rugbistic, personajul central (la propriu) este „fundașul nr. 1“ Alexandr Ragulin, una din vedetele hocheiului sovietic la Olimpiada albă.

Foto : A. P. N.

Stasis Krasauskas :

Gravură

ULTIMUL TOLSTOIAN

Sihastrul de lângă Marsilia

Un colț de natură sălbatecă, uitat parcă de Dumnezeu și de oameni. O casă, pe jumătate ruinată, o fântină străveche, stupi de albine. Pe poarta ce străjuiește acest domeniu straniu, o tăbliță cu un singur cuvânt: „Esperanto“ și o alta, cu un anunț comercial: „Noua recoltă de miere. Honey ! Honig ! Mielo !“

Cine locuiește în această ciudată sihăstrie de lângă Marsilia ?

Un bătrîn cu părul alb, cu sprîncenele și mustața așijderea, purtînd în spate, cu o vigoare neobișnuită, un sac de ani, se recomandă simplu și puțin emoționat: Victor Lebrun. Aici, în curtea năpădită de ierburi și presărată cu vestigiile unor acareturi din alte vremi, moșneagul pare într-adevăr la el acasă.

De altfel, aceeași impresie și-o lasă și interiorul mai mult decît modest. Ferestrele camerei de jos sînt apărate de obloane de lemn, nedate la rînda și încăperea are aspectul unei chilii de pusnic și al unei colibe țărănești, cu soba ei străveche, cu putina cu apă și patul de fier. Pe un perete o inscripție cu litere mari: „Aici e liniște și natură. Îmi place natura, cînd mă înconjoară din toate părțile“. Cuvintele sînt ale lui Lev Tolstoi și ele aruncă deodată o rază puternică de lumină asupra acestui colț de lume și asupra locatarului ei: Victor Lebrun este un tolstoian, probabil ultimul dintr-o tagmă ce n-a fost, de altfel, prea numeroasă. Conform cu preceptele dascălului său de la Iasnaia Poliana, el duce o viață simplă, cît mai apropiată de natură, străduindu-se să nu-i depășească limitele și să se supună doar cerințelor sale firești.

A doua încăpere a locuinței, spre care se urcă pe o scară de lemn, este ocupată mai ales de niște lădițe de lemn, asemenea celor pe care le foloseau cîndva recruții. Aici își păstrează Lebrun arhiva sa personală, cu multe surprize pentru vizitatorii lui.

Una dintre lădițe a adăpostit douăzeci de scrisori ale lui Tolstoi, adresate discipolului său începînd din 1899 și pînă în anul morții scriitorului. Optsprezece dintre ele au fost dăruite muzeei „Tolstoi“ din Moscova, dar două au fost păstrate, pentru că ele au un caracter strict personal.

Destinul tolstoian al lui Lebrun a început în ultimul an al secolului trecut, după lectura operelor marelui scriitor, cu o întrebare simplă: „De ce există răul pe lume?“ Tînărul din acele vrerauri s-a adresat maestrului său și i-a cerut să-l îndrume pe o cale care să evite răul. Tolstoi i-a răspuns oferînd ca model propria sa viață, care presupunea renunțarea la deșertăciunile existenței civilizate și apropierea de natură, ca izvor veșnic viu de trai simplu și sănătos. Lebrun și-a ascultat maestrul și s-a apropiat tot mai mult de el. Un timp, a locuit chiar la Iasnaia Poliana, deținînd rolul de secretar al scriitorului.

După moartea tatălui său, un inginer francez, care lucrase, printre altele, la construirea căii ferate transsiberiene, Victor s-a îndreptat spre crestele veșnic înzăpezite ale Caucazului. Jurnalul sihastrului conține toate amănuntele călătoriei și peripețiile primului său contact cu natura. Troica îl ducea spre înălțimi și pe genunchi avea „un geamantan plin cu cărțile interzise ale lui L. N. Tolstoi, care trebuiau să mă ajute să dobîndesc libertatea, muncind pămîntul. O, Pămînt — izvor al vieții. Gospodăria țărănească unde urma să lucrez era foarte frumoasă. La nord era mărginită de un lanț de munți, acoperit de păduri. Casa cu acoperiș roșu era așezată pe un deal, iar mai jos, în umbra unor tufe de alună se aflau stupi de albine, ca niște căsuțe. Din polenul florilor de pe înălțimile Caucazului ele făceau miere de aur, cea mai bună din lume. Mi-am ales acest loc pe timpul verii... Tot timpul liber îl foloseam pentru lecturi și pentru a întretine corespondența cu Tolstoi și cu doctorul Dușan Makovițki... Mulțumită lui Tolstoi și vieții în acest colț liniștit mi-a fost dat să cunosc legile legăturilor dintre om și natură. Mă simțeam liniștit

și fericit. Dar o asemenea bucurie deplină nu se putea prelungi la nesfîrșit. Un roman de dragoste, un roman absurd, mi-a tulburat viața.“

E vorba de o aventură cu sora gospodarului la care lucra, o femeie cu unsprezece ani mai în vîrstă ca el, bolnavă de tuberculoză, capricioasă și care nu manifesta nici un fel de pasiune pentru convingerile tolstoiene ale iubitului ei. Lebrun era pradă unor mari chinuri sufletești, cînd o întimplare fericită îl absolvi de orice răspundere. Un văr al femeii se rătăci pe meleagurile acelea singuratic și o luă cu el la oraș, de unde nu se mai întoarse niciodată.

...Anii îl silesc acum pe Victor Lebrun să se gîndească la cei care îi vor continua opera. A căutat prin împrejurimi, dar fără rezultat. Apoi a început să corespundeze cu tot felul de asociații filantropice, religioase sau semi-religioase, din toate cele patru colțuri ale globului. Deocamdată, însă, se pare că răspunsurile nu prea sosesc. Să-i fie dat oare lui Victor Lebrun să încheie, o dată cu existența lui, tolstoianismul ca modalitate de existență ?

BIBLIOTECI

Literatura străină în casă nouă

Recent, a fost dată în folosință noua clădire a Bibliotecii unionale de literatură străină din Moscova. Despre dimensiunile ei impresionante ne vorbesc următoarele date: depozitul de cărți se întinde pe o suprafață de 24.000 de metri pătrați, iar sălile de lectură sînt în număr de 12. În urmă cu patruzeci și cinci de ani, cînd a luat ființă această bibliotecă, fondul ei de cărți încăpea într-un singur dulap; acum el numără 3,5 milioane de volume, în 128 de limbi ale popoarelor de pe toate cele cinci continente ale lumii.

În afară de fondul obișnuit, biblioteca deține un mare număr de exemplare rare și unicate, printre care un fond Shakespeare de circa 600 de volume.

Instituția de cultură moscovită întretine relații cu toate bibliotecile și organisme culturale internaționale și în primul rînd cu U.N.E.S.C.O. Biblioteca face schimb de cărți cu 1300 de instituții similare din 72 de țări și expediază cărți, pe baza așa-ziselor „abonamente internaționale“, unui număr de 73 de biblioteci din 28 de țări.

Biblioteca din Moscova și-a mecanizat și electricat, în bună măsură, lucrările de deservire a cititorilor și de manipulare a cărții. Durata medie de procurare a unei cărți este de 10—15 minute.

Instituția a acordat, chiar de la înființarea ei, un prețios sprijin amatorilor de limbi străine. Cursurile organizate aici au servit drept nucleu pentru înființarea primului Institut de limbi străine din Moscova, iar biroul de traduceri al Bibliotecii s-a transformat în secția de traducători de pe lângă Uniunea Scriitorilor din U.R.S.S.

Acum, Biblioteca de literatură străină dispune de o sală lingvofonică, cu 2500 de benzi de magnetofon imprimate în 39 de limbi străine.

DRAMATURGIE

O cursă de șoareci care prinde milioane de spectatori

De cincisprezece ani, mrs. Boyle e strangulată la Londra, cu o regularitate matematică, de opt ori pe săptămînă. Și totuși mrs. Boyle o duce cît se poate de bine, ba chiar prosperă.

Căci crudul ei sfîrșit e foarte apreciat, petrecîndu-se totdeauna în fața unei săli pline — la teatrul „Ambasador“ din vestul Londrei unde, de la 15 noiembrie 1952 și pînă într-un viitor încă impredictibil piesa „Cursa de șoareci“ de Agatha Christie se joacă fără întrerupere de șase ori pe săptămînă seara și la două matinee.

Crima de lungă respirație a veteranei genului polițist (Agatha Christie are acum 76 de ani) este incontestabil un

cartea

record european. Numai un club din San Francisco a mai jucat timp de douăzeci de ani, din 1933 pînă în 1953, o piesă de moravuri: „Bețivul“.

Agatha Christie însăși nu se aștepta la acest fantastic succes. Înminînd piesa impresarului Peter Saunders, ea i-a mărturisit că contează pe un an și jumătate de reprezentații. Peter Saunders era și mai sceptic: nu anticipa decît șase luni. Gurile rele spun că asta a și determinat-o pe scriitoarea să dăruiască tantiemele „Cursei“ nepotului ei, Matthew Pritchard, care, pe vremea aceea, avea 12 ani; între timp, însă, nepotul și-a asigurat datorită piesei nu numai o tinerețe fără griji, ci și o bătrînețe înstărită. Și cum să nu fie așa, cînd, „Cursa“ a prins pînă acum 2,3 milioane spectatori !

Calitățile literare ale „Cursei“ nu par să fie ieșite din comun. Impresarul o califică chiar — poate cu o bună doză de căutată afectare — ca „o piesă pasabilă, nimic mai mult“. Deși tot el afirmă că lucrarea a devenit în ultimii ani unul din cele trei simboluri ale capitalei britanice de astăzi, alături de Turnul Londrei și Buckingham Palace.

La drept vorbind, în acești cincisprezece ani, „simbolul“ n-a rămas la fel de neschimbat ca palatul și turnul. Cele opt roluri au fost interpretate, succesiv, de 104 actori. Covorul salonului în care se petrece acțiunea a trebuit schimbat de patru ori din pricina uzării, canapeaua a fost înlocuită de trei ori, costumiera — de astă dată aceeași — a trebuit mereu să taie din rochiile interpretelor și să îngusteze pantalonii actorilor. Pînă și textul Agathe Christie a trebuit să se adapteze la vicisitudinile timpului: în loc de șapte lire, pensiunea completă la hotelul „Monks-well Manor“, unde se petrece crima, costă acum douăsprezece lire pe săptămînă.

PROZĂ SCURTĂ

PRIVIGHETOAREA ȘI ENCICLOPEDIA

Cînd apărui volumul III al noului dicționar enciclopedic, privighetoarea citi următoarele despre propria-i ființă: „Pasăre mare și puternică, din familia șoimului“.

Privighetoarea protestă pe lângă redacție, dar primi următorul răspuns:

— Nu-i grav. Se va crede că ai fost confundată cu măgarul sau cu șopîrla.

TALENT ȘI APTITUDINE

Vulturul nu voi să-și aleagă drept tovarăș de drun gisca, ale cărei multilaterale aptitudini sînt bine cunoscute: ea nu numai că zboară, ci și înoată. Cine știe de ce vulturul îl preferă pe șoim, care nu știe decît să zboare. Cu talent, e adevărat.

CA CINE ?

Mama îi spuse fiului ei:

— Aș vrea ca atunci cînd te faci mare să fii puternic ca un leu, iute ca o căprioară, liber ca un vultur, înțelept ca un șarpe și bun ca... Tare aș vrea să fii bun, încheie mama.

— Ca cine ? întrebă fiul.

Dar mama nu putu găsi un exemplu și spuse:

— Adevărata bunătate nu se poate compara cu nimic, fiul meu.

B. Baumvol

„Operez pe inimă deschisă“

Intr-unul din ultimele sale numere, săptămânalul francez „Le Figaro littéraire“ publică un fragment din cartea chirurgului sovietic Nikolai Amosov, *O mie de inimi deschise*, cu care cititorii noștri au făcut cunoștință anul trecut. Prilejul îl oferă, firește, răsunătoare grefe de cord care au avut loc recent.

Care-i drumul străbătut de celebrul chirurg — cum îl califică, pe bună dreptate, revista franceză — deopotrivă medic și inovator, șeful clinicii de chirurgie toracică și al secției de cibernetică biologică a Institutului de cibernetică din Ucraina, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., laureat al Premiului Lenin pentru medicină? S-ar părea că răspunsul e simplu, că vine de la sine. Probabil că pa-

solvit într-un singur an calendaristic, N. Amosov a intrat la facultatea de medicină, urmând apoi paralel două institute — cel de medicină și politehnic — și absolvindu-le cu brio pe amândouă. S-a înscris apoi la aspirantură, dar a izbucnit războiul și el a plecat imediat să lucreze în spitalele de pe front.

După 1950, în lume se fac primele operații pe inimă, Amosov este acum doctor, profesor, specialist în chirurgia pulmonară... Dar idealul lui este să opereze pe inima deschisă. Și în timp ce profesorul Amosov rezolvă probleme de chirurgie, inginerul Amosov elaborează aparatul pentru circulația sanguină artificială... Convins că viitorul este al mașinilor care vor pune bolnavii la adăpostul erorilor umane, el lucrează la construirea unei „mașini de diagnostic“ și a unei inimi artificiale.

Nikolai Amosov a scris multe lucrări, dintre care o parte sînt consacrate problemelor ciberneticii. Modelarea funcțiilor omului, ale societății, care este și ea un sistem, numai că ceva mai complicat decît cel uman, este ideea pe care Amosov o abordează în cartea sa științifico-iptetică *Insemnări din viitor*. Eroul ei este profesorul Prohorov care, aflat în stare de anabioză, se trezește în anul 2021. În acest răstimp, în lume au avut loc multe prefaceri, dintre care cea mai importantă este pătrunderea „mașinilor care gîndesc“ în toate sferile activității umane.

Confruntarea dintre Prohorov și „rațiunea artificială“ dă autorului posibilitatea să-și expună considerațiile pe tema care-i este atât de dragă.

siunea pentru cunoașterea organismului omenesc, ca și dorința de a veni în ajutorul celor bolnavi și deci nefericiți, l-au determinat să se înscrie la facultatea de medicină, nu-i așa? Ei bine, nu e așa! Nikolai Amosov n-a intenționat să devină chirurg. După absolvirea școlii medii, el a urmat o școală tehnică, după care s-a înscris la institutul industrial din Moscova. Abia după doi ani de studiu, pe care i-a ab-

Virstele planetei : Şirali Muslimov (162 de ani) și strănepotul lui de 11 luni.

măr de morți care a variat între 37,7 în Irlanda și 92,3 în Austria.

Și acum, câteva date despre orașele cu peste 100 000 de locuitori. Ele sînt în număr de: 110 în Africa, 185 în U.R.S.S., 301 în cele două Americi (dintre care 151 se află pe teritoriul S.U.A.), 350 în Europa, 449 în Asia. Orașele milionare (cu o populație între 1—2 milioane) s-au repartizat astfel: 3 în Africa, 18 în Europa, 21 pe continentul american, 28 în Asia.

Orașele cu peste 1 000 000 de locuitori din U.R.S.S.

Novosibirsk	1 049 000
Harkov	1 092 000
Gorki	1 100 000
Taşkent	1 127 000
Baku	1 164 000
Kiev	1 367 000
Leningrad	3 665 000
Moscova	6 463 000

Un mare număr de orașe de pe glob au o populație de peste 2 000 000 de locuitori. Cîteva din cele peste 40 de orașe care figurează în anuar :

AFRICA

Cairo 4 196 998

AMERICA

Montreal 2 321 000
Mexico 3 287 334
New York 11 348 000
Chicago 6 637 000
San Francisco 2 935 000
Buenos Aires 7 000 000

ASIA

Şanghai 6 900 000
Bombay 4 784 136
Calcutta 4 703 398
Tokio 10 869 800

EUROPA

Paris 7 369 387
Roma 2 484 737
Londra 7 948 270

AUSTRALIA

Sidney 2 444 735

În sfîrșit, statistica stării civile arată că în perioada 1965—1966 cele mai multe căsătorii (la 1 000 de locuitori) au fost contractate în : Puerto-Rico — 10,2, Japonia — 9,7, S.U.A. — 9,2, Insulele Falkland — 9,1 Iugoslavia — 8,9, Danemarca și Cuba — 8,8.

CE SE DISCUTĂ

Catastrofe submarine și mijloace de salvare

Tragică coincidență... Două submarine au dispărut în adîncurile Mediteranei. Unul după altul, la numai trei zile de interval. Ele au lungit astfel dureros lista celor zece catastrofe subacvatice înregistrate de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial încoace: în 1946 submarinul francez „2326“, în 1949 submersibilul american „Cochino“, în 1950 și 1951 britanicii „Truculent“ și „Affray“, în 1952 francezul „Sibylle“, în 1953 submarinul turc „Dumlupinar“, în 1955 englezul „Sidon“, în 1963 submarinul atomic ame-

rican „Thresher“ și în 1966 submarinul-școală „Hai“ al marinei R.F.G.

Pînă acum nu s-au putut stabili cauzele celor două recente catastrofe — și poate că tocmai de aceea s-au făcut cele mai hazardate supoziții. Probabil că într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat se vor putea afla amănunte concludente. Pînă atunci, însă, nu este lipsit de interes să cunoaștem cîte ceva despre submarinele moderne.

Pentru a se afunda, submarinul anulează progresiv flotabilitatea lui, riguros calculată, introducînd apă în niște rezervoare speciale — balasturile. Această manevră face să crească greutatea navei, imprimîndu-i tendința de scufundare. Manevra continuă pînă cînd submarinul e complet imers, pînă cînd greutatea navei astfel sporită o-nulează exact contrapresiunea arhimedică, care se exercită de jos în sus asupra carcasei. În acel moment, vasul atinge un echilibru indiferent și pluteste „între ape“.

Pentru a ieși la suprafață, submarinul nu are altceva de făcut decît să-și golească balasturile.

Cu cît un submarin se afundă însă mai mult, cu atît presiunea apei tinde să-i zdrobească coca. Submarinele militare, care trebuie să consacre un mare procent din greutatea lor armamentului și echipamentului de propulsie, au carcase relativ subțiri, deci comprimitibile. Ele sînt protejate pentru a naviga la adîncimi medii de 200—300 de metri. Dacă, dintr-o cauză oarecare, depășesc aceste marje de securitate, carcasa lor au tendința, dată fiind relativa lor suplețe, de a se aplatiza.

Cînd în această situație se produce o avarie în sistemul de golire a balasturilor, echilibrul nu mai poate fi restabilit și submarinul este supus la presiuni din ce în ce mai mari, care reduc tot mai mult volumul carcasei și deci presiunea arhimedică. Cu cît submarinul se afundă mai mult, cu atît are mai puține șanse de a restabili situația, pînă cînd presiunea prea puternică duce la spargerea carcasei.

În ultimii ani s-au pus la punct cîteva aparate specializate pentru salvarea submarinelor avariate. Cîtăm astfel Farfuria scufundătoare — care are 1,50 m înălțime, 2,85 m lungime și greutate de 3.600 kg; echipajul e compus din doi oameni (culcați), viteza de croazieră e de 1 nod și adîncimea operațională de 300 metri. Cîmpul ei vizual atinge 80 de grade. Telenautul — este o cameră de televiziune robot, care poate fi coborîtă, susținută de un cablu, pînă la 1000 m adîncime.

Sfera de scufundare: pentru a se salva echipajul prizonier al unui submarin, trebuie să se ia măsuri de precauție impuse de diferența de presiune existentă la mari adîncimi între interiorul submersibilului și mediul marin. Pînă la circa 50 de m., dacă sînt echipați cu scafandre, marinarii de pe un submarin pot părăsi bordul singuri, trecînd printr-o deschizătură de evacuare aflată în partea din față a navei. La adîncimi mai mari, pentru a readuce la suprafață membrii echipajului se recurge la sfera de scufundare, coborîtă prin cablu și fixată de deschizătura pentru evacuare. Operația, mai delicată decît în cazul amintit ceva mai sus, este și mai lungă întrucît sfera nu poate lua decît cîțiva oameni și ca atare trebuie coborîtă și urcată de mai multe ori.

Din nefericire, nici unul din aceste mijloace de salvare n-a putut fi utilizat în cazul submarinelor franceze și izraelian pentru simplul motiv că n-a fost depistată poziția navelor scufundate.

Iuri Tolubeev

DEMOGRAFIE

Cîți sîntem și cum trăim

● Oamenii planetei noastre ● Longevitatea preferă femeile ● Un mare criminal : accidentul ● Orașe milionare ● Recordul nunților

În noiembrie 1967 Biroul de statistică al Organizației Națiunilor Unite a publicat un anuar demografic, al optsprezecelea la număr, cuprinzînd date despre populația globului pe anul 1966. Reproducem cîteva, după săptămînalul sovietic „Nedelea“.

În perioada 1960—1964 populația planetei noastre s-a menținut la o medie de 3,1 miliarde de oameni. Dintre aceștia, 72 la sută au populat țările în curs de dezvoltare, iar 50 la sută — continentul asiatic. În fiecare an din această perioadă au murit aproximativ 51 de milioane de oameni, mortalitatea medie de pe glob fiind de 16 locuitori la 1 000 (în țările dezvoltate cifra respectivă e 9, iar în cele în curs de dezvoltare — 20). Media mondială a nou-născuților e de 34 (21 în țările dezvoltate și 40 în cele în curs de dezvoltare) la 1 000 de locuitori.

În 1966 populația globului a fost de 3 356 000 000. Continentul cel mai populat, Asia, a numărat 1 868 000 000 de locuitori, iar cel mai puțin populat, Oceania, 17 900 000.

Longevitatea, care în ultimele decenii a continuat să crească, a manifestat, în perioada amintită, o predilecție pentru populația feminină a Pămîntului. Au fost înregistrate următoarele date : recordul la bărbați îl dețin Suedia (71,6 ani) și Norvegia (71,32). În S.U.A. și Canada bărbații trăiesc 66,8 și 68,35 ani, în Japonia 67,73, în Portugalia 60,73, în Cambodgia 44,2, în Birmania 30,61, în Gabon 25 de ani. Femeile trăiesc cel mai mult în Suedia (75,7) și în Norvegia (75,57).

De ce maladii e amenințat omul contemporan? Bolile infecțioase și cele provocate de paraziți cedează locul cancerului și afecțiunilor cardiovasculare. În 1961, 62 la sută din cazurile mortale înregistrate în 22 de țări dezvoltate s-au datorat cancerului și bolilor cardiovasculare, pe cîtă vreme datele culese în 1960 în 12 țări în curs de dezvoltare arată că bolile infecțioase au provocat 17,3 la sută din decese. Pentru toate țările statistica semnalează un factor important al mortalității : accidente. Un studiu efectuat în 28 de țări dezvoltate arată că la 100 000 de locuitori accidentele s-au făcut vinovate de un nu-

actualitatea

„Bela“ — un film spectaculos

„O chema Bela... Era frumoasă; înaltă, subțire, cu ochi negri ca o căprioară de munte, și când te privea îi simțea privirea drept în suflet.“

Bela din film este și ea așa. Silvia Berova corespunde portretului de mai sus, de parcă i-ar fi servit de model lui Lermontov. Și în jurul ei totul e frumos: oameni, peisaje, cai, obiceiuri. „Frumos“ este epitetul pe care filmul „Bela“ îl sugerează cel mai insistent.

Prin alegerea panoramicului și a stereofoniei, Rostočki și-a manifestat intenția de a opera o mutație de accente, de intensitate sonoră, de a prefera extensiunea, adincimii. El mută mișcarea interioară în exterior, supradimensionează cadrul, lăsându-i pe oameni inevitabil mai mici.

„Eroul timpului nostru“, Peciorin, este într-un fel simplificat; el nu mai poartă sensurile filozofice de „om de prisos“ care l-au făcut simbolul unei generații și al unei epoci, sau în orice caz, nu le poartă ca la Lermontov. Rostočki și interpretul, Vladimir Ivașov, care acum nu mai are ingenuitatea din „Balada soldatului“ și a devenit un

Silvia Berova în rolul Belei

bărbat în toată firea, frumos și impozant, l-au făcut pe Peciorin mai atemporal, dincolo de determinismul de epocă, un biet om care nu poate fi fericit și nu-i poate face fericiți nici pe alții. El își plimbă plictisul și angoasele prin decoruri exotice și locuri uitate de lume. Într-un astfel de loc îl întâlnim în filmul „Bela“, într-unul din popasurile-i efemere.

Cadrul acțiunii este Caucazul, colț binecuvântat de natură, menit să aprindă imaginația și... să atragă turiști. Totul este frumos, violent, excesiv. Natura are o vigoare primară, absolut neconsumată, culori tari, tincturate, interferențe cromatice uluitoare. Torente de munte se prăvălesc cu vuiet stereofonic, spărgându-se de stînci, oamenii se iubesc pătimaș, se răzbuună pătimaș, sînt liberi, puternici, cruzi.

În acest decor, Peciorin o vede pe Bela și face totul ca să o aducă la el. Dar când o are alături, fragilă și speriată ca o vietate de munte, iubitoare și devotată, se plictisește și înțelege că nici acum nu va cunoaște fericierea. Fata moare răpusă de mîna iubitului indigen, care nu vrea să o lase altuia, iar Peciorin pleacă spre alte orizonturi

arta

PORTRET

Un Șaliapin necîntăreț

Celebrul actor Nikolai Simonov amintește în multe privințe de Șaliapin. Aceeași ținută majestuoasă, același suris blajin, aceleași trăsături puternic conturate și un glas impresionant — care-i zguduie pe spectatori. Ca și Șa-

cu speranța vană că va scăpa de tristețile și nefericirile lui.

Rostočki a făcut un film spectaculos, care are toate șansele să placă.

Iulia Scutaru

Reconstituirea unei crime

La 15 noiembrie 1959, în micul sat Holcom din S.U.A. toți cei patru membri ai familiei Clutter au fost asasi-nați sălbatic, fără ca poliția să poată determina mobilul crimei. La 14 aprilie 1965, Richard Eugen Hickock, de 36 de ani și Perry Edward Smith, de 35 de ani, vinovați de monstruosul asasinat săvîrșit pentru cîțiva dolari, au fost spînzurați într-o celulă a penitenciarului din Lansing. Această întimplare zguduitoare a fost relatată în cartea de mare succes a prozatorului american Truman Capote, „Cu singe rece“. Cartea a fost recent ecranizată de regizorul Richard Brooks.

Dorind, ca și Truman Capote, să dea filmului o maximă autenticitate, Brooks a străbătut cu camera de luat vederi întregul drum al crimei. El s-a deplasat în satul victimelor, a stat de vorbă cu șase sute de persoane, reconstituind, etapă cu etapă, monstruoasa întimplare. Noaptea crimei a fost filmată în aceeași casă, în aceleași camere, în același mobilier, fără altă lumină decît lanterna de care s-au folosit asasinii. Sala de tribunal care apare pe ecran este aceeași sală în care au fost condamnați la moarte Hickock și Smith.

Interpreții celor două funeste personaje au fost aleși pe principii asemănării fizice. Richard Brooks i-a căutat îndelung, dar cînd i-a găsit pe Robert Blake și Scot Wilson nu și-a mai dorit nimic. Asemănarea este într-adevăr izbitoare.

Făcut de o mină de maestru, filmul se ridică la înălțimea cărții și va face, fără îndoială, ca și ea, o mare carieră internațională.

(După „Sovetski ekran“)

De Sica, Sophia Loren și Mastroianni în U.R.S.S.

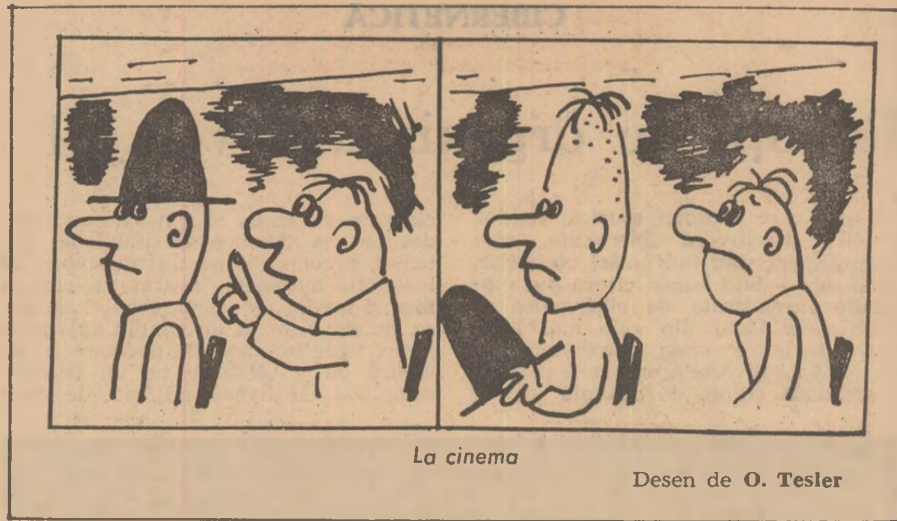
După „Ieri, azi, mâine“ și „Căsătorie în stil italian“, Vittorio de Sica îi reunește iar pe ecran pe actorii lui preferați: Marcello Mastroianni și Sophia Loren.

În afara acestui trio, pe genericul noului film, intitulat „Giovanna“, va fi prezent și vechiul colaborator al lui De Sica, Cesare Zavattini, scenaristul „Hoșilor de biciclete“, „Aurului Neapolelui“, „Acoperișului“ și al altor opere de frunte ale neorealismului italian.

Acțiunea „Giovannei“ se desfășoară în răstimp de un deceniu, între 1943 și 1953, în Italia și în Uniunea Sovietică, și este povestea unei căsătorii distrusă de război. Filmările vor avea loc în bună parte în U.R.S.S., în exteriorul în care se petrec evenimentele.

Pentru Sophia Loren va fi o plăcută reîntîlnire cu colegii și spectatori sovietici, în mijlocul cărora s-a simțit foarte bine la Festivalul internațional al filmului ediția 1965, cînd pentru rolul Filumenei Marturano din „Căsătorie în stil italian“, a fost distinsă cu premiul de interpretare.

Iar Marcello Mastroianni va face, probabil, două drumuri în Uniunea Sovietică, fiindcă anul acesta, în afară de „Giovanna“, îl mai așteaptă și „Cortul roșu“, evocare sovieto-italiană a expediției lui Umberto Nobile. Distribuit în rolul principal, Mastroianni va primi replica lui Alexei Batalov și a compatriotei sale Claudia Cardinale. Cum se știe, acest trio de vedete va fi dirijat de Mihail Kalatozov, autorul neuitatului „Zboară cocorii“.

liapin, Simonov s-a născut la malurile Volgăi. În deceniul al doilea a venit de la Samara la Petrograd ca să-și facă studiile, fără un ban în buzunar, pe acoperișul unui vagon. Junele Nikolai voia cu tot dinadinsul să devină... pictor și s-a înscris la Academia de Arte, unde i-a avut profesori pe A. Rilov, Petrov-Vodkin și alți maeștri ai penelului.

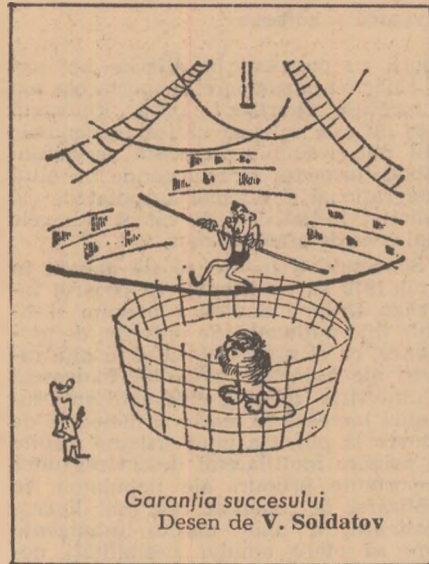
După doi ani a părăsit, însă, Academia de Arte pentru a urma Institutul de arte scenice, fără a abandona totuși și pasiunea pentru pictură, căreia i-a rămas în continuare fidel.

De la prima apariție pe scena Teatrului Pușkin din Leningrad s-a impus cronicarilor cu o autoritate pe care nimic n-a mai putut-o clinti. Simonov a creat personaje de neuitat ca Verșinin din piesa „Trenul blindat“ de Vsevolod Ivanov, Berest din „Platon Krecet“ de Korneiciuk — pentru a nu aminti decît de aceste două tipuri.

Apoi a venit cinematograful. În „Petru cel Mare“, Simonov a știut să exprime magistral marea complexitate și vitalitatea uluitoare a personajului istoric. Rolul lui Petru a fost deopotrivă rodul unei pătimașe căutări și al unei fericite inspirații actoricești.

De altfel, Simonov are, în genere, predilecție pentru firile complicate, pentru naturile puternice, ieșite din comun. Lucru care explică atît rolurile Fiodor Protasov (din piesa și filmul „Cadavrul viu“), Mathias Clausen (din piesa „În amurg“ de Gerhard Hauptmann), Salieri (din tragedia „Mozart și Salieri“ de Pușkin), cit și strălucita lor interpretare.

În ultimul timp, Simonov a început să joace și în filme speciale pentru televiziunea sovietică

PICTURĂ

Baletul în album

De două secole școala rusă de balet este cea mai celebră din lume. Poeți și prozatori, compozitori și pictori se entuziasmează în fața Grației, care de-a lungul anilor s-a numit Anna Pavlova sau Anna Karsavina, Natalia Dudinskaia, Marina Semionova, Galina Ulanova, care acum se numește Maia Plișeșkaia, Alla Osipenko, Elena Riabinkina, Ekaterina Maximova. Despre un astfel de entuziast va fi vorba în rîndurile de față.

El se numește Valeri Kosorukov și este un tînăr pictor din Moscova. De cîțiva ani lucrează la tema „Baletul“. Pe Kosorukov îl interesează nu numai frumusețea spectacolului de balet pe scenă, ci și munca istovitoare de zi cu zi din sălile de repetiție. Pictorul petrece

acolo ore în șir, urmărind antrenamentele atît de severe și de „nepoetice“ ale balerinilor, urmărind cum se naște un personaj, un spectacol. Uneori i se pozează special, dar de cele mai multe ori Valeri Kosorukov se retrage într-un colț, nevăzută și neauzit, și fixează pe hîrtie atitudini grațioase, zboruri aeriene sau superbe eforturi musculare.

Albumul tînărului pictor o immortală-

zează pe Galina Ulanova și oua-i ipotază de profesoară, pe Nina Timofeeva într-un pătimaș dans spaniol, pe Svetlana Adirhaeva — apariție fantastică în „Oaspetele de piatră“, Elena Riabinkina, Ekaterina Maximova, Vladimir Vasiliev, cu plastica-i inegalabilă, și mulți alții.

Așa încît Valeri Kosorukov are dreptate cînd spune că a închis Teatrul Mare în albumul lui

PE SCURT

„De cînd se tot fac filme de montaj asupra istoriei celui de al treilea Reich, s-ar putea crede că majoritatea documentelor evocînd grandezza și decadența regimului nazist au fost epuizate din arhivele cinematografice.“

Mihail Romm, regizor sovietic de mare talent și inspirat în mod special de subiectele istorice, ne dovedește, cu „Fascismul obișnuit“, că multe din aceste jurnale de actualități abia rămin să fie descoperite — scrie Pierre Mazars în „Le Figaro“.

Presa franceză este unanim elogioasă la adresa filmului lui Romm „Fascismul obișnuit“ (filmul a rulat la noi sub titlul „Adevărata față a fascismului“).

Maeștrii de balet Natalia Kasatkina și Vladimir Vasiliov, titulari la Teatrul Mare din Moscova, au montat la Berlin spectacolul „Sfințirea primăverii“ de Igor Stravinski. În primele reprezentații, rolurile principale au fost interpretate de două „stele“ ale Bolșoivului, Nina Sorokina și Iuri Vladimirov.

Cu ocazia centenarului nașterii lui Gorki, care se va aniversa anul acesta, la studioul care-i poartă numele, regizorul I. Annenski turnează un film inspirat după nuvela „Treii“ a marelui scriitor.

Iuri Ilienکو, operatorul filmului „Umbrele strămoșilor uitați“, debutează ca regizor. Pentru început el l-a ales ca „scenarist“ pe Gogol: „În noaptea de ajun“.

CIBERNETICĂ

Roboții ne organizează voiajul

Mașini care compun muzică, conduc uzinele, descifrează hieroglife, pun diagnosticuri, dau îndrumări oțelarilor, joacă șah — iată numai câteva din realizările înregistrate de cibernetică și automată. Unul din cele mai mari centre sovietice unde cercetătorii se preocupă de diversele probleme privind aceste două științe de capitală impor-

elaborarea unui sistem teleautomat, destinat să deservească publicul. Sistemul e conceput ca un ansamblu de instalații automate, aparate telemecanice și mașini de calcul, capabil să ofere, de exemplu, la un simplu apel telefonic, toate informațiile necesare în legătură cu o călătorie pe un itinerar complicat, cu diverse mijloace de tran-

Roboții sint capabili să servească și cafeaua

tanță pentru progresul tehnic este Institutul de automată și telemecanică al Academiei de Științe a U.R.S.S. Acolo sint create acum sisteme complexe destinate gestiunii automate a întreprinderilor, schemele pentru mașini automate sau aparate pentru reglarea automată.

Deseori, cu prilejul unor acțiuni complicate, muncitorii se plîng că au numai două brațe. Și atunci de ce roboții, cărora într-un viitor apropiat li se vor încredința misiuni dintre cele mai variate, să aibă două brațe ca omul și nu trei sau patru? Iar dacă o mașină e construită pentru deplasare de ce să fie dotată numai cu două picioare, ceea ce implică necesitatea asigurării echilibrului sistemului și nu cu patru ori șase roți, sau chiar cu roți și șenile? În ultimul timp, de pildă, oamenii de știință sovietici au propus modele de roboți mobili cu o mare stabilitate și manevrabilitate, capabili să se deplaseze asemeni insectelor prin mijlocirea mai multor extremități.

Pînă în urmă cu cîțiva ani, ciberneticienii erau preocupați de punerea la punct a unor sisteme de comandă pentru instalații relativ simple, cu un număr restrîns de organe directoare: levieri, butoane, manivele. Funcționarea lor este caracterizată, de asemenea, de indici simpli și puțin numeroși ca de pildă, în cazul unui cazan cu vapori, temperatura, aburii, presiunea și consumul. Multiplicarea operațiunilor industriale, caracteristică pentru epoca noastră a necesitat, însă, realizarea unor sisteme capabile să comande ansambluri de instalații complexe, ramuri întregi legate prin conexiuni reciproce — atelier, uzină, industrie. Calculele complicate cer foarte mult timp și muncă, operațiunile sint atît de rapide încît omul nu e în stare să reacționeze la timp. În consecință, cercetătorii sovietici au început să studieze legile generale ale comenzii și să elaboreze metode de analiză avînd ca obiectiv final punerea la punct a teoriei conducerii marilor sisteme.

Între altele, Vladimir Jojikașvili, candidat în științe tehnice, e preocupat de

sport, cu popasuri în diferite hoteluri și chiar cu participare la spectacole sau competiții sportive! Dacă itinerarul ales nu este cel mai indicat și economic sau pur și simplu nu există, serviabilii roboți urmează să recomande un altul mai rațional și cît mai apropiat de cel solicitat inițial. Tot ei vor stabili cele mai comode orare de zbor.

Sistemul va începe să fie aplicat în anul 1970 și, cu timpul, va deservi întreaga Uniune Sovietică precum și liniile internaționale. Se prevede, de asemenea, ca el să fie folosit și în alte ramuri ale economiei naționale, în deosebi în industrie. Paralel, ciberneticienii sovietici lucrează la teoria și metodele de punere la punct a unor sisteme menite să asigure multilateral deservirea unor importante grupuri ale populației, la realizarea de roboți cu cele mai diverse destinații, a unor mașini inteligente care să ofere omului posibilități nebanuite.

PALEONTOLOGIE

Indiscreția microfosilelor

Astăzi este aproape general admisă teoria conform căreia țiteiul s-a format din cantitățile uriașe de materie organică acumulate cu deosebire în mări și avînd ca principală sursă planctonul. Materia organică moartă nu poate deveni însă substanță de bază a petrolului decît dacă, pătrunzînd într-un mediu anaerob, nu ajunge să se descompună. Așa s-au dezvoltat depozite bogate de hidrocarburi sapropelice care s-au solidificat — datorită presiunii ce domnește la mari adîncimi — dînd naștere rocilor de culoare închisă. Forajele efectuate în aceste „roci mamă“ ale țiteiului nu dau de regulă la iveală prețiosul lichid. Unde să fie el? Comprimate de sedimentele mai tinere depuse deasupra lor, hidrocarburile lichide și gazoase au migrat printre straturile geologice, pînă ce au ajuns într-o așa-numită „capcană“ — roci poroase și fisurate acoperite de alte roci impermeabile. Pentru a lămuri legile după care se conduc țiteiul și gazele naturale cînd diseminează în straturile profunde, ca și starea în care se află acolo, cercetătorii sovietici au construit la Baku o instalație experimentală în care se realizează o presiune de 5 000 atmosfere și o temperatură de 500°C, ca la 20 km sub pămînt.

În munca de teren, cînd se caută un depozit de petrol, se recurge la forajele de prospecțiune, care dau informații asupra succesiunii straturilor în adîncime și asupra așezării zăcămintelor. În clasificarea straturilor este de mare ajutor micropaleontologia — acea ramură a paleontologiei care se ocupă de microfosile.

Microfosile sint toate resturile animale mărunte, microscopice chiar, din diversele perioade geologice — fie cochiliile unor animale foarte mici (radiolari, foraminifere, infuzorii, ostracode), fie părți ale unor organisme mai mari (solzi de pește, fragmente ale ariciilor de mare), ba chiar și elemente vegetale, ca sporii și polenul. În evoluția regnului animal și vegetal există specii caracteristice unei epoci și de aceea resturile lor, incluse în nisip, argilă sau calcar și descoperite azi ca fosile, nu sint numai dovezi ale procesului de evoluție, ci servesc și ca indicatori de cronologie. Geologul le folosește pentru a clasifica rocile sedimentare avînd pînă la 500 milioane de ani vechime și pentru a recunoaște straturile de aceeași vîrstă, dar situate la distanță unele de altele. Pentru delimitarea perioadelor geologice se aleg așa-numitele fosile conductoare, adică specii foarte răspîndite și bogat reprezentate într-o perioadă geologică scurtă, deoarece ele permit o împărțire cît mai precisă în timp și pe regiuni întinse. În secolul trecut s-au folosit ca fosile conductoare mai mult resturile speciilor mari — scheletele cefalopodelor, plăcile trilobiților —, care nu sint însă prea răspîndite. În căutarea zăcămintelor de petrol se sîpa mai curînd la întimplare sau în locurile unde ieșeau la suprafață gaze ori asfalt. Dar forajele sint foarte scumpe așa că, pentru a le valorifica la maximum din punct de vedere geologic, s-a trecut la studiul microorganismelor.

Micropaleontologia oferă posibilități mai mari decît macropaleontologia. Pe de o parte ea dă la iveală o faună mai bogată în specii și indivizi, așa încît nu rămîne nici un strat geologic care să nu poată fi clasificat. Pe de altă parte trădează vîrsta exactă a rocilor, căci durata de viață a speciilor ce au dat fosilele conductoare se încalecă și astfel se pot distinge perioade de timp mai scurte decît durata de viață a unei singure specii. De pildă, dacă o specie a trăit cu 120 000—80 000 de ani în urmă, iar o alta acum 90 000—70 000 de ani și o probă de pămînt conține fosilele amindurora, înseamnă că roca respectivă datează din intervalul cuprins între 90 000 și 80 000 de ani.

În plus, reprezentanții ai unora din aceste specii fosile — foraminifere, ostracode — mai trăiesc încă și astăzi, deci studiindu-se actualul lor mediu extern se pot obține indicații asupra condițiilor fizico-geografice din trecut. Modul în care fosilele sint fixate în rocă spune și în ce condiții particulare a avut loc această încastrare. Geologul primește deci puncte de sprijin suplimentare cu privire la rocă, la distanța de coastă la care s-au depus, adîncimea mării, temperatura apei și viteza de sedimentare.

Analiza rocilor și conținutului lor în fosile pe suprafețe mari prin foraje sistematice lămurește geografia trecutului, iar datele acestei paleogeografii servesc la prospectarea prețioaselor zăcămintele de minereu de fier, cărbune, sare, țitei.

— la te uită, ne-au trimis robotul culinar!

Desen de A. Nekrasov

S

Știința

MOZAIC

Rechinii din Pamir

Un colier de dinți de rechin? Această podoabă exotică poate fi procurată în munții Ghissar (o ramificație a „acoperișului lumii“), unde geologii tadjici au descoperit veritabile depozite de dinți aparținînd unei specii, azi dispărute, de rechini gigantici. Cu milioane de ani în urmă, aceste viețuitoare au populat apele calde ale Mării Thetis ce acoperea o bună parte din actualul Pamir. Dinții, descoperiți în depunerile terțiare, și-au păstrat nealterate însușirile de armă de luptă: sint ascuțiți ca briciul și tari ca oțelul.

Zmeul

nu-i numai o jucărie

Fascinați de posibilitățile aparatelor de zbor moderne, oamenii au dat uitării actele de eroism săvîrșite de zmeu în era preaviatică și l-au osîndit la modestul rol de jucărie. Strămoșii noștri l-au folosit, însă, în construcția podurilor suspendate și pentru transportul odgoanelor peste fluvii (procedeul a fost aplicat și pe șantierul podului suspendat de peste Niagara). Pînă în 1933, cînd a cedat locul balonului, zmeul a adus servicii meteorologilor în calitate de explorator al atmosferei.

Ce îndeletniciri științifice ar putea avea zmeul în zilele noastre? În momentul de față se încearcă reinvierea aptitudinilor lui de cercetaș al atmosferei. Folosînd admirabila sa forță ascensională, cercetătorii de la Universitatea din Colorado, de exemplu, au realizat observații meteorologice în condiții dificile pentru baloane. Ei au înălțat zmeu în zone bîntuite de vînturi puternice, fixînd de cablurile lor aparatele necesare. Cînd forța de întindere a cablurilor a depășit 900 kg ele au devenit atît de rigide, încît aparatele păreau imobilizate în vîrfurile unui turn. Aceeași imobilitate a aparaturii suspendate în aer se poate obține cu ajutorul unor zmeu ridicare la înălțimi foarte mari pe cabluri rezistente din titan.

O boală necunoscută

Nu demult, maimușele din subordnul catarinienilor au făcut omenirii o surpriză dintre cele mai neplăcute: o boală gravă și necunoscută. Primii care au făcut cunoștință cu ea au fost 30 de cercetători dintr-un laborator vest-german, dintre care 7 n-au mai putut fi salvați.

E ciudat împrejurarea că boala a fost transmisă oamenilor cu atîta întîrziere, știut fiind că „relațiile“ noastre cu aceste maimușe sint destul de vîri. La fel de ciudat e că în Africa, patria acestor maimușe, boala n-a fost semnalată.

Pînă în momentul de față, despre noua maladie se știe doar că are o perioadă de incubație de 4—9 zile, după care temperatura crește brusc și se produc grave tulburări neuromusculare.

(După APN și „Znanie-Sila“)

Acum zece luni câinelui Cerniș i-a fost transplantat un plămîn. Operația, efectuată la Institutul de fiziologie din Moscova, a reușit. Cerniș continuă să fie sub observație

DIETETICĂ

Regimul „stomacului operat“

Bolnavii operați de ulcer gastric sau duodenal trebuie să respecte în continuare un regim alimentar riguros. Operația produce în organism anumite modificări cu care este necesar să-l obișnuim treptat. În acest scop, operați trebuie să ducă un ritm de viață și de muncă rațional, să se alimenteze după un program special și să facă periodic tratamente de întărire după prescripția medicului.

Ca principii generale dietetice, bolnavii operați de stomac vor mânca încet, (mestecând bine, pentru a ușura masticarea alimentelor), și puțin de fiecare dată (pentru a nu încălca tubul digestiv): ei vor lua 5—6 mese pe zi, evitând băuturile, mai ales cele reci și prea îndulcite și vor sta culcați, după masa principală, timp de 1/2—1 oră. Din alimentația de fiecare zi a operatului nu vor lipsi: 1/4 kg carne sau 250 g iaurt și 100 g lapte praf, 150 g brinză telemea desărată și două ouă, fructe coapte la cuptor (mere, pere, gutui) gelatine cu sucuri de fructe, unt proaspăt, smântână dulce și ulei crud. Se înțelege că pe lângă aceste alimente se vor consuma și pâine, cartofi, făinoase etc. după gustul fiecăruia dar alimentele înșirate mai sus sînt obligatorii zilnic.

Iată acum, pe scurt, principalele alimente indicate pentru cei cu stomac operat:

Băuturi: laptele se va prefera îngroșat cu lapte praf aromatizat cu cacao, sau, în caz că produce diaree, tăiat cu ceai sau amestecat cu carbonat de calciu (o linguriță la o ceașcă). Eventual se va consuma în preparate ca griș cu lapte, gelatine, creme.

Supe: de carne sau zarzavaturi, câte 1/2 porție, îngroșate fie cu făinoase, fie cu lapte praf, cu smântână sau cu zarzavaturi pasate. Supele se pot acri cu suc de lămâie, cu sare de lămâie diluată sau cu iaurt. Supele se vor consuma de preferință ca „felul doi”, după o mîncare solidă

Carne și pește: carne slabă de vacă, de porc sau de pasăre, de preferat carne albă, foarte bine fiartă, pește slab, preparat rasol.

Ouă: foarte proaspete, moi, în coajă ochiuri în apă sau sub formă de spumă de albuș, cu puțin zahăr, sau ca adaus în supe, creme, budinci sau sufleurii, precum și în sosurile permise.

Brinzeturi: brinză de vaci, telemea desărată, urdă, caș dulce, cașcaval, șvaițer.

Grăsimi: unt, frișcă, smântână, ulei neprăjit, margarină. Grăsimile se adaugă crude la masă sau se fierb în felul de mîncare respectiv, fără să se prăjească.

Făinoase: orez, griș, macaroane, tăiței, foarte bine fierte și limpezite, de preferință sub formă de budinci sau spumă cu lapte. Pîine albă prăjită.

Zarzavaturi și legume: în cantitate

moderată (100—150 g) sub formă de pireuri și soteuri sau salate (sfeclă, salată verde) sau garnitură la carne.

Fructe: crude numai în cantitate foarte mică și rar, numai fructe bine coapte și moi (de pildă pere pergamute), în orice caz fără coji și sîmburi. De preferință fructe coapte în cuptor, compot dat prin sită, spumă din pireuri de fructe sau sucuri de fructe preparate cu gelatină.

Dulciuri: în cantitate mică la sfîrșitul meselor, preparate din aluat de tartă sau aluat uscat, Pesmeți, gelatine, creme de ou, spume de griș, spumă de albuș bătut cu zahăr, peltea de gutui.

Sosuri: numai dietetice preparate cu lapte, cu roșii (date prin sită), smîntînă, iaurt cu suc de lămâie, cu verdețuri, ou.

Conserve: dovlecei, roșii în bulion, suc de roșii, compot.

Condimente: sare în cantitate normală. Condimentele iritante pot fi înlocuite cu verdețuri foarte mărunț tocate (pătrunjel verde, mărar etc.), cimbru uscat cernut prin sită, foi de dafin, tarhon, scorțîșoară în cantitate mică, pentru a da gust și aromă mîncărilor.

Dr. V. Morski

TERAPEUTICĂ

Ceața — o binefacere!

Copilul se născuse abia de zece zile, dar chirurgii îi operaseră inima de două ori: o malformație congenitală fusese corectată cu multă trudă. Acum însă îngrijorarea provenea din altă sursă. Căile respiratorii ale micului pacient, iritate de oxigenul și aerul pompat de-a lungul lor de aparatul special construit în acest scop, începuseră să se inflameze. Se profila amenințarea unei bronhopneumonii. Cauza? Uscarea îngustelor conducte aeriene ale bolnavului. Soluția? Instalarea lui sub un cort de plastic și introducerea unor nori denși de ceață artificială. După câteva zile, alarma a trecut: copilul respira din nou normal.

Se știe de mult că, cu cit aerul pe care-l tragem în piept este mai puțin uscat, cu atît oxigenarea singelui se face mai bine. În principiu, cînd ajunge în bronhii, umiditatea aerului trebuie să fie de 100 la sută. Rolul mucoasei care căpтуșește nasul și faringele este tocmai de a „stropi” amestecul gazos pe care-l respirăm noi din atmosfera înconjurătoare și, totodată, de a-l încălzi. Un adult cheltuiește zilnic în acest scop aproximativ 0,4 litri de apă. Un copil folosește o cantitate proporțională și mai mare (în raport cu dimensiunile lui), deoarece respiră mai frecvent.

O altă sarcină care revine mucoasei este curățirea aerului inhalat. Ea oprește praful și microbii care pătrund în organism o dată cu fiecare inspirație. Atunci cînd, sub influența frigului, de exemplu, mucoasa nu-și îndeplinește această misiune, iau naștere infecții bronșice sau pulmonare. Este o altă împrejurare cînd se face simțită, poate cu și mai multă acuitate, nevoia ca aerul inspirat să fie umed. Căci, așa cum am constatat cu toții, cînd ni se „înfundă nasul” din cauza unei răceli, respirăm pe gură. Asta înseamnă că nările sînt scoase din funcția lor de filtre umidificatoare, ceea ce duce la îngroșarea mucusului care s-a depus în bronhii și plămîni. E un cerc vicios care necesită intervenția unei ceți artificiale.

Procedeu cel mai curent este așa numita „inhalatie”: cu capul acoperit de un prosop, respirăm deasupra unui ibric cu apă clocotită (adăugate substanțe mirositoare nu ar fi de importanță secundară). O altă metodă mult mai modernă, utilizează nețele pentru a imprăști în aer foarte mici de apă în atmosferă „mașină de produs ceață” fost botezată aparatul — un aparat de folositoare nou-născuți de fibroză chistică, care duce la acumularea unor cantități gros în plămîni. În acest caz, ceața artificială se produce în viața copilului, cînd el nu poate ține cerute de umiditate și îi slăbesc inimă și plămîni. Aceste metode duc de zece la un milion de ani.

Studii întreprinse în pediatrie arată că, în cazul astm, crup și în cazul copilului după o operație la sută mai mult este aplicat și tratamentul cu ceață artificială. Pentru prevenirea în mod preventiv a reacțiilor de narcotizare generală sau în cazurile unde bolnavii au nevoie de oxigen.

Cele arătate mai sus sînt păcatele ceaței artificiale în marile experiențe. Dar aici trebuie să se aducă în discuție și necesitatea aerului, care impregnează și aerul extrem de nociv.

LA ÎNTREȚINUTUL CITITORILOR

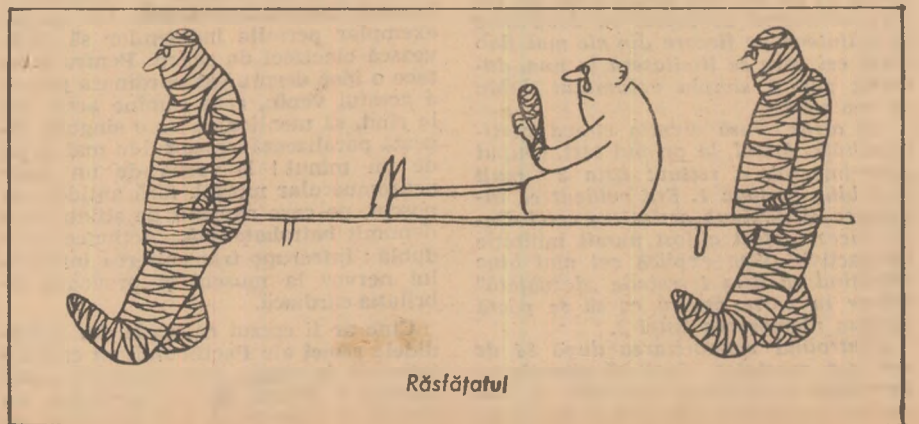
Crioterapia

Larg utilizată în zilele noastre în dermatologie, metoda de aplicare a frigului sub formă de zăpadă carbonică a căpătut numele de crioterapie (de la elnau kryos — frig). Pentru a se produce zăpadă carbonică au fost construite tuburi de 5—10—15 kg în care bioxidul de carbon lichid are o presiune de 50 atmosfere și o temperatură de 15°. Deșurubind gura acestor tuburi, bioxidul de carbon țîșnește afară cu o presiune mare, transformîndu-se în zăpadă carbonică, care este captată în aparate speciale numite criocautere — niște creioane metalice de diferite mărimi, care se aplică direct pe piele. Crioterapia, metoda de tratament a diverselor dermatoze, necesită pe lângă o anumită presiune a bioxidului de carbon și o anumită durată de contact a criocauterului cu pielea (între 15—20 secunde).

Crioterapia dă rezultate foarte bune în tratamentul acneei rozacee, al angiomelor (mici tumori vasculare), al lupusului eritematos, al anumitor cicatrici vicioase, al peladului capului și a bărbii, al verucilor pielii, precum și al anumitor tumori canceroase aflate în stadiul de început.

Dr. F. Bolșakov

(Continuare în pag. 11-a)

Răsfățatul

MAREA BRITANIE

Centrale atomice și clocitoare pentru calcani

Natura n-a fost prea generoasă cu insulele britanice în ce privește diversitatea de resurse energetice. E adevărat, Marea Britanie mai are rezerve de cărbune pentru o perioadă de 200 de ani. Dar cu fiecare an ce trece acest minereu se extrage tot mai greu. Iar țara nu dispune, practic, de petrol. Resursele hidroenergetice nu sînt nici ele prea mari. Iată de ce s-a ridicat acut problema căutării unor noi surse de energie. Iată de ce, la ora actuală, ponderea centralelor atomice în producția globală de energie electrică este mai mare în Marea Britanie decît în oricare altă țară. În Anglia propriu zisă proporția este de 10 la sută, în Scoția — 20 la sută. De remarcat și faptul că, în ce privește indicii economici, centralele atomice se apropie de cele termice, care funcționează pe bază de cărbuni. În orice caz, membrii comisiei pentru energia atomică, cu care ne-am întîlnit la Londra, ne-au informat că noua centrală „Dunginess B”, care va fi dată în exploatare în 1971, va furniza curent electric mai ieftin decît cele mai bune termocentrale.

Vizitarea unei centrale atomice se impune deci de la sine. Drept care pornim la drum.

„Glasgow este posomorît chiar și în zile însoțite. Zidurile clădirilor din acest oraș, cu un foarte pronunțat caracter industrial, sînt înnegrite de fumul fabricilor și al uzinelor. Glasgow s-a dezvoltat prea repede și a fost construit în grabă. Străzile înguste șerpuesc printre clădirile cenușii, în care locuiesc și muncesc cei peste un milion de locuitori ai celui mai mare oraș scoțian. În cele din urmă, autobuzul nostru iese din perimetrul orașului. La o distanță de cîteva zeci de mile se află Hunterstone. O cîmpie ușor înclinată coboară lin spre țărmul Atlanticului. Din depărtare se zăresc doi cilindri gigantiști de sticlă și beton. Este centrala atomică. Forma simplă și severă a clădirii se încadrează bine în peisajul scoțian.

Ne întîmpină domnul Myers, directorul centralei:

— Intreprinderea noastră a intrat în funcțiune în februarie 1964 — ne spune dînsul. — Capacitatea ei depășește pe cea proiectată inițial: 300 000 de kilowați.

Reactorul — creierul centralei — este construit din blocuri de grafit. Are 3 000 de canale pentru elemente încărcate cu uraniu, care degajă căldură. Spre deosebire de alte țări, reactorul cu răcire cu gaze este tipic britanic. După părerea specialiștilor englezi, este mai inofensiv, lucru hotărîtor cînd e vorba de construirea unei centrale atomice într-o țară atît de populată ca Anglia...

Dar dacă pentru o țară insulară, cu puține resurse de combustibil, energia atomică nu e un lux, ci dimpotrivă o necesitate, nici problema alimentației nu e mai puțin importantă. Meniul tradițional al englezilor cuprinde obligatoriu și pește. De aceea, ni se pare că ar exista o legătură logică în faptul că în vecinătatea imediată a centralei atomice „Hunterstone” se manifestă preocupări pentru înmulțirea artificială a peștelui marin.

Mica stațiune biologică e așezată între cilindrii de sticlă ai bazei și o mică lagună. Pe fundul unui acvarium vedem puietii de calcan, de dimensiunea unei palme, crescuți în bazine de „îngrășat”. Într-o încăpere se află rezervoare de polietilenă de culoare neagră, în care se obțin din icre puietii de calcan. Colaboratorii stațiunii urmăresc să demonstreze că aici apa, a cărei temperatură este constant cu 7—8 grade mai ridicată decît cea din mare, contribuie la dezvoltarea continuă a calcanului. În condiții naturale, din septembrie pînă în mai, cînd e frig acest pește nu crește deloc.

Deocamdată, experiențele ihtiologilor englezi sînt încununete de succes: în bazinele stațiunii se obține pește „experimental” destinat comercializării într-un interval de 2—2½ ani — și nu în patru ani, cît durează procesul în condiții naturale.

Dar activitatea stațiunii biologice din Hunterstone este doar un fragment din amplele cercetări care se desfășoară în această direcție în Marea Britanie. În ultimii 20 de ani, specialiștii englezi au pus la punct „clocirea artificială” din icre a puietului de calcan.

Care-i procedeul? Mai întii, într-un bazin spațios, de dimensiunea unui te-

ren de tenis, și adînc de 2,43 metri, este adus pentru acclimatizare un mare număr de calcani. Icrele obținute se strecoară printr-o sită extrem de fină din terilen și apoi sînt trecute în niște rezervoare de „incubație” confecționate din polietilenă neagră. În primele zile, icrele care plutesc pe apa de mare sînt tratate cu streptomycină și penicilină pentru distrugerea bacteriilor nocive.

Cercetătorii își propun acum să descopere cum să dezvolte calcanul de la dimensiunile unei mărci poștale pînă la cele cerute de piață. Vechea metodă, potrivit căreia era de ajuns ca peștele de trei-patru luni să fie aruncat direct în mare, s-a dovedit ineficientă. Mult mai promițătoare au fost experiențele în cursul cărora puietul a fost transferat în lagune acoperite sau în iazuri artificiale.

Lîngă orașul scoțian Ardtoo a fost separat de mare prin diguri un mic lac, cu o suprafață de 5 acri, folosit în scopul studierii problemelor ingineresti, chimice și biologice legate de crearea unei „ferme maritime”. De remarcat că cercetările oamenilor de știință englezi în acest domeniu sînt unice, depășind cu mult activitățile similare din celelalte țări...

Insulele britanice nu sînt nici pe departe cel mai indicat loc pentru cercetări de astronomie optică. Aici, sub firmamentul mohorît, s-a născut cunoscuta butadă: „După moarte, toți astronomii celebri vor locui în Lună”, căci acolo nu există norii care le provoacă atîtea neplăceri în viață. În Scoția, de pildă vara cerului este senin numai 5½ ore din 24, iarna doar vreo jumătate de oră. Poate că de aceea la ora actuală în Marea Britanie se desfășoară intense cercetări radioastronomice.

Dar și în trecut, fiind o țară de navigatori, Marea Britanie a trebuit să dezvolte științele astronomice. Altminteri, corăbiile nu puteau fi cîrmuite în largul mării, unde nu există alte puncte de reper în afară de Soare și stele. Nu întîmplător, Marea Britanie a fost patria marilor astronomi, printre care și vestitul Newton.

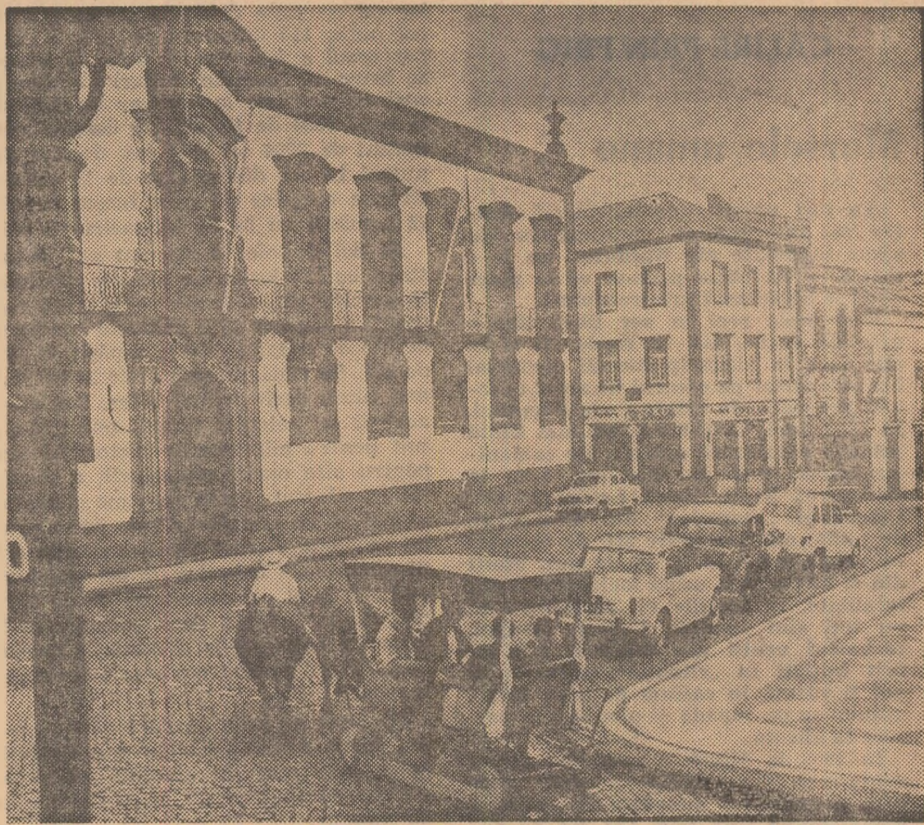
„Ne aflăm la Edinburgh, pe care pliantele turistice îl numesc, pe bună dreptate, cel mai frumos oraș din Scoția. În centrul lui se află o colină pe care se înalță reședința regilor scoțieni, o clădire impunătoare și severă, care-ți evocă pagini din romanele lui Walter Scott. În orașul reginei Maria Stuart se desfășoară acum cercetări de astrofizică și se grefează rinichi, se fabrică aparate pentru înregistrarea radiațiilor nucleare și mașini cu program.

La Observatorul regal de acolo ne primește directorul instituției, profesorul Bruck. El ne informează că acum 11 ani, la 9 octombrie 1957, colaboratorii săi au fost primii din Occident care au observat zborul celui dintii satelit artificial al Pămîntului lansat de Uniunea Sovietică...

B. Koltovoi
M. Rostarciuk

Fără cuvinte

Madeira nu cunoaște zăpada, în schimb sania e unul din vehiculele cele mai căutate de turiștii care vizitează insula

DE PE CINCI CONTINENTE

- Oxigen la comandă ● Elefanți înhămați la săniile
- Uriași și pitici

Zi și noapte, Tokio, gigantul oraș cu circa 11.000.000 de locuitori, este învăluit într-un nor de fum. Din această cauză turnul stației de televiziune, înalt de peste 300 de metri, nu se distinge clar. Acum cîteva ani, în capitala Japoniei au apărut așa-numitele stații de oxigen pentru... agenții de circulație. La anumite intervale, celor poștați la intersecțiile mai aglomerate li se acordă o pauză în care pot merge la secția de poliție ca să respire o porție de oxigen. Recent, au fost instalate și pe străzi automate cu oxigen. În schimbul unei monede de 50 de yeni, capeți, într-o mască specială, o cantitate mică din această prețioasă substanță. De asemenea, spre a fi feriți de efectele nocive ale aerului poluat, într-un port situat la sud-est de Tokio, elevii sînt obligați să poarte pe față în tot cursul zilei o mască protectoare de stofă.

Luna ianuarie a fost în Elveția, ca de altfel în mare parte din Europa, neobișnuit de aspră. Dinspre Atlantic au bătut vînturi puternice, care pe alocuri s-au transformat în uragane, iar multe defileuri au fost blocate de avalanșe de zăpadă, ceea ce a avut ca rezultat izolarea unui mare număr de localități. În acele zile feroviarii, care afirmă cu mîndrie că în Elveția se poate verifica exactitatea ceasornicilor după sosirea și plecarea trenurilor, n-au mai îndrăznit să privească în ochii călătorilor. Trenurile au avut mari întîrzieri, în unele localități nemaicirculînd deloc.

Cum problema degajării de zăpadă a orașelor și satelor era extrem de acută, lucrătorii grădini zoologice din Basel au avut o idee ingenioasă. Ei au înhămat un pensionar, pe elefantul Jumbo, la săniile care cărau zăpadă, obținînd în felul acesta rezultate excelente.

Ruanda și Burundi seamănă între ele ca două picături de apă. Au aproximativ aceeași suprafață (circa 30.000 km²) și același număr de locuitori (2.500.000). Ambele țări aspiră la supranumele de „Elveția Africii”. Ca să fim sinceri, e greu de spus care dintre ele îl merită mai mult. Căci, deși sînt foarte aproape de Ecuator — 200 de kilometri distanță — locuitorii nu știu ce este arșița tropicală, dată fiind altitudinea mare.

În Ruanda și Burundi locuiesc cei mai înalți oameni de pe glob — tutsi. Înălțimea lor medie este 1,90 m, dar există și uriași atîngînd 2,50 m. Alături de acești giganți, însă, trăiesc și cei mai scunzi oameni din lume — pigmeii. Statura lor medie e de 1,42 m.

O altă trăsătură specifică a celor două țări este densitatea foarte mare a populației. Pe kilometrul pătrat revin 115 oameni, mai mult decît în orice alt stat african. În Ruanda circulă chiar o

zicală: ridică o frunză de bananier, și sub ea o să vezi un om. Sensul e lim-

Bazarul din orașul burundian Kitega este celebru în toată Africa Răsăriteană și Centrală

pede: bananieri sînt mulți, dar locuitorii sînt și mai mulți.

(După A.P.N., „Za rubejom” și „Izvestia”).

CĂLIRE PRIN FRIG

Morsele umane

Au fost numiți oamenii-morsă pentru că, întocmai ca viețuitoarele din apele înghețate ale Nordului, nu le e teamă — ba chiar pare-se că le place — să se bălăcească printre sloiuri.

Deși băile reci în aer liber sînt o practică veche, atît în Rusia cît și în alte țări, în ultimele decenii confortul i-a îndepărtat pe oameni de acest excelent procedeu de călire a organismului. În 1955, însă, în U.R.S.S. au luat ființă primele organizații oficiale ale oamenilor-morsă. Întîi la Moscova, apoi la Cerepoveț, Nijni-Taghil, Leningrad etc. Colectivul „morselor” din Cerepoveț, de pildă, numără peste 300 de membri în vîrstă între 15 și 58 de ani. Mulți din ei lucrează la uzina metalurgică din localitate, în secțiile ei „fierbinți”. Și nu toți sînt nordici. Uzbeci, tadjici, turkmeni veniți din sudul însoțit au fost inițiați în „ritualul” morselor și pot fi văzuți, în costum de baie, zben-guindu-se pe zăpadă și plonjind în apa rece ca gheața.

În 1966 la Minsk a avut loc prima conferință (din U.R.S.S. și din lume) care a examinat metodele de călire a organismului prin frig. Cei 356 de delegați au reprezentat interesele a peste 10 000 de amatori ai băilor în apă rece organizați în cluburi. Cu acest prilej a ieșit la iveală că cei mai numeroși sînt oamenii-morsă în vîrstă între 20—40 de ani; 15 la sută din numărul lor au între 40—50 de ani, 9,2 la sută — între 50—60, iar 2,1 la sută — peste 60 de ani. Tineretul pînă la 20 de ani formează 6,7 la sută. Interesante sînt și cifrele care oglindesc descreșterea numărului de îmbolnăviri la cei ce practică băile reci în aer liber: dacă înainte de călirea prin frig „morsele” în devenire răceau în medie de 3 ori pe an, după antrenamentul sub zero grade această cifră a scăzut la 0,04.

PENTRU
AUTOMOBILIȘTI

Viteză și moderație

Cine ajunge mai repede la punctul terminus, un automobilist care „mînă” nebunește sau unul care socoate că prudența e nu numai mama înțelepciunii dar și zina bună a șoferilor? O discuție teoretică pe această temă ar risca să devină interminabilă. De aceea cîțiva experți au organizat un fel de întrecere

Conștiinciosul

între un conducător auto îndrăgostit de viteză și unul care nutrește convingerea că distanțele se supun mai curînd celor cumpătați decît îndrăzneților.

Doi șoferi, pe care concepția despre conducerea automobilului îi situa la poluri opuse, s-au angajat pe traseul, lung de 1500 de kilometri, dintre Hamburg și Rimini. Potrivit pronosticurilor celor în drept, adeptul vitezei trebuia să sosească la Rimini în 2—5 ore înaintea conducătorului „cuminte”.

Mașinile celor doi concurenți semănau ca două picături de apă. Pînă și culoarea era aceeași. Amîndouă transportau cîte două persoane și bagaje cu o greutate identică. Șoferul nr. 1 urma să parcurgă distanța amintită cu o viteză maximă dar, firește, respectînd regulile circulației; șoferul nr. 2 trebuia să se deplaseze normal, fără să fie preocupat de cîștigarea cursei.

Primul șofer a reușit să străbată autostrăzile cu 150 de kilometri pe oră,

iar pe celelalte drumuri a circulat cu cel puțin 110 kilometri pe oră. Pe tot parcursul a fost nevoit, însă, să frîneze brusc în repetate rînduri (aparatele speciale montate la bord au înregistrat în total 1334 de frînări); a depășit alte mașini de 2004 ori și a fost depășit de numai 13 ori, dintre care de 11 ori pe străzile orașelor pe care fusese nevoit să conducă cu 50 de kilometri pe oră.

Al doilea șofer a circulat pe autostrăzi cu 110 km/h, pe șoselele obișnuite menținîndu-se la 80 km/h. Cînd era cazul, a depășit alte vehicule (în total de 645 de ori), lăsîndu-se depășit de 142 de ori. Se înțelege că a sosit la Rimini mai tîrziu decît primul șofer. Dar cînd arbitrii au calculat timpul exact cheltuit pentru alimentarea motorului sau pentru alte opriri obligatorii, a rezultat că adeptul vitezei maxime cîștigase numai 31 de minute față de partenerul lui moderat, riscînd de nenumărate ori să nimerească la spital (în cel mai bun caz). În plus, a folosit cu 40 de litri mai multă benzină decît șoferul nr. 2, deoarece accelerările și frînările bruște necesitară un consum sporit de combustibil.

De unde se vede că dacă zicala „Încet, încet, departe ajungi” e aplicabilă automobilistilor cu anumite rezerve, „Graba strică treaba” li se potrivește de minune.

PERFORMANȚE

Duelul cu toba

Locuitorii patriarhalului orașel norvegian Gjøvik au trăit, nu demult, clipe de intensă emoție: un concetățean al lor, A. Christiansen, a provocat la duel pe englezul R. Blackwill. Dar duelul a fost pașnic, fără victime omenești, învingător urmînd să fie cel care va bate toba vreme mai îndelungată.

Competiția a fost istovitoare. Pînă la performanța lui Christiansen, recordul îl deținea Blackwill, care reușise să bată toba — fără cea mai mică pauză — vreme de 47 de ore și 34 de minute. Norvegianul a rezistat în schimb 49 de ore! E un adevărat record fizic dacă ne gîndim că, potrivit condițiilor competiției, candidatul la titlul de campion mondial trebuia să execute cel puțin trei bătăi pe secundă. În plus, Christiansen a fost nevoit să-și schimbe „sediul” de cîteva ori pentru că pașnicii locuitori din împrejurimi protestau împotriva exercițiilor sonore ale viitorului campion. Dar și în aceste împrejurări toboșarul s-a dovedit la înălțime, mutîndu-se de colo-colo fără să-și întreprindă activitatea. Și încă un plus față de concurentul englez: după cele 49 de ore de bătaie la tobă Christiansen a declarat ziarștilor că nu se simte extenuat, pe cîtă vreme R. Blackwill a trebuit să fie transportat la spital, unde i s-a dat să inhaleze oxigen.

Opinia publică norvegiană a reacționat diferit față de recordul lui Christiansen. Unii îl atribuie robusteții de care dau dovadă urmașii vikingilor. Alții, în schimb, sînt de părere că performanța n-are nimic comun cu însușirile moștenite de la vikingi și nu poate fi calificată decît ca o manifestare a absurdului.

N. Nevzorov

ACROBAȚII PE VALURI

Curaj și îndemînare

Să-ți menții echilibrul în picioare pe o scîndură ce alunecă repede pe valuri e o treabă grea. Dar e de două ori mai grea dacă pe aceeași scîndură se află două persoane, care nu se mulțumesc să plutească pur și simplu pe acest mijloc de transport, ci execută diferite figuri de gimnastică.

Acrobațiile pe acvaplă (așa e numită scîndura plutitoare) cer din partea cuplului o perfectă sincronizare a mișcărilor. Înainte de a-și face apariția în public, acrobații acvatici sau, cum li se mai spune, acvabații sînt nevoiți să se

antreneze vreme îndelungată. Ei trebuie să posede la perfecție precizia mișcărilor unui gimnast, grația unui dansator, curajul și îndemînarea unui artist de circ. Acest gen de acrobații e

deosebit de popular pe coasta răsăriteană a Australiei.

Fotografia înfățișează un cuplu de acvabați executînd figura numită „zborul lebedei”.

MICA ENCICLOPEDIIE

Fără mînuși
despre mînuși

În ultimul timp moda a scos din nou la iveală mînușile viu colorate. Sînt preferate cele de un roșu aprins, purpurii, galbene, verzi, albastre, argintii și aurii. Privilegiul de a purta mînuși colorate aparține azi femeilor. Dar la începutul secolului XVIII mînușile de culoarea levănțicăi, ca și cele de un albastru intens sau roz aprins erau arborate de filfizonii îmbrăcați în frac negru.

Primele mînuși arătau ca niște săculețe imblănite care nu acopereau degetul mare. Din cauza folosirii lor,

Xenofon îi considera pe persi lipsiți de bărbăție. Și totuși grecii n-au ținut seama de această părere și au preluat obiceiul de a purta mînuși: groase la grădinarit, subțiri la mese, ca mîncărurile fierbinți să nu le provoace arsuri.

Pînă în secolul XIII — atunci au fost inventate mînușile cu degete — purtarea acestor accesorii era un privilegiu al bărbaților. Ca orice piesă nouă de îmbrăcăminte, mînușile au devenit deîndată un simbol al nobleții, arborarea lor fiind un drept exclusiv al curtenilor și clerului. Seniorul feudal era dus la mormînt cu mîinile înmănușate, ca nici pe lumea cealaltă să nu existe îndoiele cu privire la rangul său. „A arunca mînușa”, devenită azi doar o expresie simbolică, însemna pe vremea cavalerilor, ca și în regulamentele ulterioare de duel, o provocare care nu putea fi respinsă decît cu prețul oprobriului public.

În timp ce jumătatea masculină a omenirii recurgea la protecția mînușilor groase de piele sau de pînză — pentru vinătoare și luptă — sau a celor moi și elegante pentru ocazii festive, femeile se mulțumeau cu modeste mînuși de pînză albă.

În secolul XVI, atît de bogat în intrigi, superstiții și asasinat, la curțile din Spania și Italia erau la modă mînușile mirositoare. Meșterii din Florența au fost renumiți pentru mînușile lor impregnate cu mireme de mosc, ambră, lămîie și uleiuri eterice, dar și cu otrăvuri care, fără să-și piardă eficacitatea după săptămîni întregi, își ucideau victimele încet dar sigur. Victima își pune mînușa lucrată cu o finețe deosebită, iar otrava îi pătrundea în piele, ajungea în sînge și-i paraliza activitatea creierului. La curtea franceză moda mînușilor otrăvite a fost introdusă de Caterina de Medici. Cu ajutorul lor, soția regelui Henric IV, Maria de Medici, s-a răzbunat pe iubita soțului ei, Gabrielle d'Estree.

În epoca romantismului, mînușile au pătruns în limbajul sentimental. Lope de Vega arăta că dacă o doamnă își păstrează mînușa pe mîna dreaptă dar o scoate de pe stînga — cavalerul trebuie să înțeleagă că drumul spre inima ei e liber. Dacă femeia adorată își scoate mînușa înainte de a-și întinde mîna spre a fi sărutată, cucerirea este deplină.

Astăzi mînușile sînt ceea ce știm cu toții: un accesoriu decorativ pentru femeii și util pentru ambele sexe,

La garderoba „Operei de trei parale”

PROBLEME DE FAMILIE

Copiii și micul ecran

Așa cum am mai arătat într-unul din numerele noastre trecute, un grup de specialiști sovietici a început recent minuțioase cercetări spre a stabili efectele pe care le are televiziunea asupra copiilor și adolescenților. Investigațiile au fost îndreptate în două direcții: una fiziologică și cealaltă psihologică. Cea dintâi urmărea să constate efectele emisiunilor de televiziune asupra bulbului ocular, scheletului, sistemului nervos etc.; cea de a doua, care e încă în curs, are menirea de a-i ajuta pe responsabili programelor de televiziune să realizeze emisiuni cât mai bine adaptate pentru tineri.

ducerea de artroze și nevralgii.

Unghiul potrivit este: nici prea jos, nici prea sus, nici prea lateral. Copiii trebuie supravegheați să aibă o poziție corectă: cu coloana vertebrală dreaptă, cu mușchii gâtului destinși, fără să se sprijine cu bărbia în mâini.

Ecranul televizoarelor este de șapte-nouă ori mai luminos decât ecranul cinematografic. De aceea și obosește mai mult ochii. În plus, fiind mult mai mic, luminozitatea extrem de puternică influențează numai o parte a retinei, complicând și din acest punct de vedere lucrurile. Adulții trebuie să aibă totdeauna grija să regleze în așa fel tele-

Poșta redacției

IOAN ȚIFREA — Alba Iulia: Vă mulțumim pentru aprecierile făcute revistei noastre. În legătură cu problema care vă interesează consultați colecția „Veac nou”, pe care o puteți găsi la bibliotecile publice.

VLADIMIR FUNDUC — București: Materialul trimis nu intră în preocupările revistei noastre.

MARIA MATEAȘ — Com. Tulca, reg. Crișana: Pentru rezolvarea cazului, adresați-vă cu toate amănuntele Asociației de Cruce Roșie a Republicii Socialiste România, București, str. Biserica Amzei nr. 29.

MARIN VOICU — Oltenița, reg. București: Fotografia din pag. 10 aparține lui Twiggy și corespunde cu vigneta din pag. 1.

PETRE SĂMĂILĂ — Timișoara: Articole despre farfuriile zburătoare și despre civilizațiile extraterestre vom mai publica, atunci când vom dispune de noi amănunte.

AL. GH. VOINESCU — Com. Lăpușata reg. Argeș: Regretăm, dar nu avem cum publica propunerile dumneavoastră.

VIORIEL BOBANCEV — București: Nu publicăm decât material sovietic de acest gen.

FILARET LUNCU — Sibiu, reg. Brașov; **AUREL PUȘTAI — București:** Citiți răspunsul dat tov. Bobancev.

CARO VOITH — București: Se pare, după tipul aparatului, că uzina care l-a produs își are sediul chiar la Leningrad, unde v-ați putea adresa. O soluție ar fi și înlocuirea dușilor, lucrare pe care o poate executa orice electrician.

DAN FOCȘĂNEANU — Galați: Adresa pe care o solicitați este: Natalia Varlei, studioul „Mosfilm”.

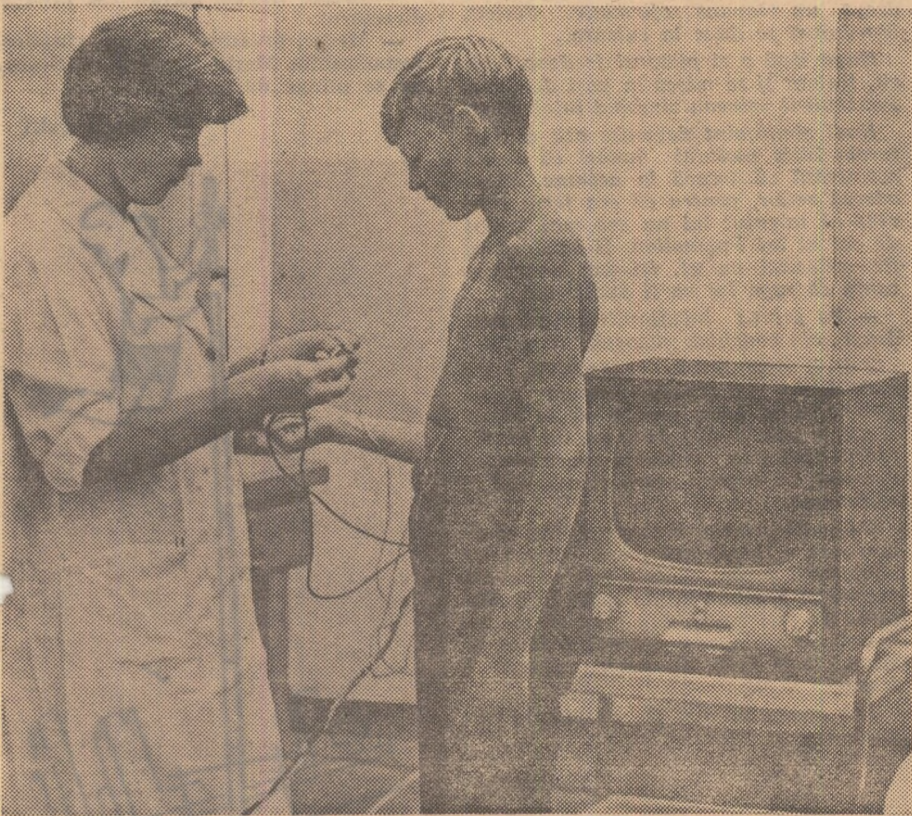
AL. CRISTESCU — București: Ultimul film al lui Grigori Alexandrov este „Lenin în Elveția”. Deocamdată nu știm să aibă alt proiect. Nu uitați că este la o vîrstă cînd nu mai poate lucra în ritmul de altădată. 2) Vladimir Drujnikov, care între timp a devenit artist emerit al R.S.F.S.R., continuă să fie solicitat de regizori. În momentul de față joacă într-o producție a studioului „Mosfilm”. Vă promitem că vom reveni asupra lui cu un articol mai amplu.

AUREL BOAR — Arad: Vă sfătuim să adresați articolul dv. unei reviste de specialitate.

LIVIU GASTON — Sibiu, reg. Brașov: Vă mulțumim pentru caldele dv. aprecieri. Vom ține seamă de sugestiile.

MARIA BELEAN — Arad, reg. Banat: Sint defecțiuni în difuzare care nu pot fi înlăturate decât de conducerea librăriei „Cartea prin poștă”.

ELENA DUMITRESCU — Constanța: Vom căuta să vă îndeplinim dorința.

Emițătoarele fixate de corpul lui Volodea Așmarinov vor furniza medicilor datele necesare asupra influenței pe care o au asupra lui emisiunile de televiziune

Copiii supuși experiențelor au fost examinați în cursul ședințelor dinaintea micului ecran cu aparatura utilizată pentru astronauții care se antrenează. Cu ajutorul unor electrozi aplicați în locurile socotite cele mai potrivite și legați de o aparatură complexă pentru „citirea” datelor culese, s-au investigat consecințele luminii micului ecran asupra organelor circulatorii, respiratorii, de simț ș.a.m.d. Specialiști ortopezi controlau, în același timp, ținuta spontană pe care o adoptau copiii cînd priveau emisiunile.

Concluziile la care au ajuns cercetătorii de la Institutul de igienă infantilă din Moscova arată că frecvența cu care copiii pot urmări, fără efecte negative, emisiunile de televiziune e de două-trei ori pe săptămînă, de preferință în zilele cînd nu au școală și nici lecții multe. Copiii nu trebuie „lăsați la televizor” abia întorși de la școală, căci în felul acesta tensiunea pricinuită de programele vizionate se suprapune peste aceea provocată de orele de curs.

Pentru copiii sub șase ani, durata vizionării micului ecran e de 20—30 de minute; copiii de 10—12 ani pot suporta fără riscuri o durată dublă. Nu e bine, de asemenea, ca copiii să asiste la programele de televiziune imediat înainte de culcare, dat fiind că mulțimea de impresii percepute, excitînd centrul nervos, poate provoca insomniile sau un somn mai puțin adînc și relaxat. În sfîrșit, dacă programele nu sînt potrivite pentru vîrsta și sensibilitatea copiilor, la consecințele de ordin fizic se pot adăuga tulburări psihologice extrem de nocive.

Unul din principalii factori negativi este poziția copiilor în fața aparatului de televiziune. De cele mai multe ori, ei sfîrșesc prin a se lungi pe canapea sau pe covor (poate și pentru că fotoliile sînt ocupate de adulți); această poziție îi plasează prea jos față de înălțimea medie la care sînt așezate televizoarele. Prin urmare, tot corpul lor ia o poziție greșită, care face ca anumite porțiuni ale coloanei vertebrale să fie „încărcate” în mod nerățional. Cu ajutorul unor secvențe filmate s-a observat că copiii pot rămîne imobili, chiar și în poziții deficiente, un timp uimitor de lung; la vîrste fragede aceasta produce sau contribuie la pro-

vizoarele, încît să evite excesul de contraste și excesul de luminozitate, pentru ca emisiunile să fie cît mai „calme”, fără a pierde, însă, din limpezime. Și încă ceva: emisiunile de televiziune nu trebuie urmărite într-o cameră întunecoasă, ci în încăperi slab luminate, dacă se poate cu lumină difuză.

Excitația cerebrală produsă de imagini e uneori atît de puternică încît dăunează și proceselor digestive ale copilului fie tăind „gustul” mîncării și diminuînd astfel producerea de sucuri gastrice, fie îngreunînd total funcția digestivă propriu-zisă. De aceea nu e bine să fie lăsați să privească televizorul înainte de a mîncea, în timpul mesei sau imediat după aceea.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

N. DOB — Buhuși: Răspunsul nostru este: nu, cu mențiunea că nu contează decât funcția. Dacă ea este păstrată, nu se pune nici o problemă.

M. DUMITRU — București: 1) Nu știu la ce rețetă vă referiți. 2) Impotriva ridurilor și pentru catifelarea tenului vă recomandăm următoarele preparate existente în comerț pe bază de lăptișor de matcă: crema „Apidermin” sau crema „Nectin” — ten normal și uscat, loțiunea de față „Tenapin” cu lăptișor de matcă și polen. Pentru activarea circulației singelui: masaj și gimnastică facială conform indicațiilor din volumul „Sănătate și frumusețe” apărut recent în librării.

C. DUMBRĂVĂ — Com. Voiteni: 1) Adevărul este la mijloc: efectul este bun, dacă nu se face abuz (2—3 tablete pe zi sînt o doză convenabilă). 2) Publicăm chiar în acest număr un articol despre regimul dietetic al stomacului operat.

NIMBUS — Ploiești: Ne pare rău că v-am dezamăgit, dar ne-am impus o condiție sine qua non în relațiile cu corespondenții noștri: sinceritatea. Spondiloza nu are deci un tratament radical, singurele procedee terapeutice de oarecare eficacitate fiind gimnastica și cura balneară. Desigur gama de localități balneare indicate este foarte mare și noi nu am epuizat capitolul. Bazna și Amara sînt la fel de bune, poate cu o notă în plus pentru cea din urmă.

CADOURI PLĂCUTE UTILE IEFTINE

Servicii de masă, lichior, cafea etc.
Vase de flori și bibelouri produse de **COMPLEXUL INDUSTRIAL DE STICLĂ SI PIAȚA SIGHIȘOARA**

5186 A

PREFERAȚI

GARNITURA „LĂMIȚA”

ELEGANTĂ CONFORTABILĂ ȘI SOLIDĂ

PRODUS AL ÎNTREPRINDERII

IPROFIL

„Măgura Codlei”

— Nu, încă nu-i de mine Grenoble!

Cînd inima începe să scîrîie!

Se înlocuiesc rinichi, se înlocuiesc inimi. Unde vom ajunge? Poate că în curînd vom trăi cu organe artificiale? Vă dați seama ce-ar însemna asta pentru fiecare din noi?

„Te scoli într-o bună dimineață și simți o ușoară înțepătură în inimă. „Ceva nu merge”. Îți zici și dai fuga la doctor.

— M-mda, mormăie doctorul, schimb-o, pentru orice eventualitate.

Alergătură, bătaie de cap, nervi... Știi cum e cu piesele de schimb! În sfîrșit, totul e gata și ascuți cu mîndrie bătăile inimii noi.

Trec vreo șase luni. Într-o zi, încercînd să prinzi din urmă autobuzul, auzi un trosnet în piept. Nimic grav. Inima continuă să bată, dar cu niște scrișnete suspecte. Te repezi la telefon și formezi numărul unui atelier pentru repararea organelor artificiale.

— Lucrăm numai în termen de garanție, auzi la celălalt capăt al firului și îți se închide în nas telefonul.

Îți procuri agende cu adrese utile, dai vreo duzină de telefoane, înjuri în gînd și cu voce tare. Știi cum e cu atelierelor astea de reparații! În sfîrșit, aflî că meșterii nu se deplasează la domiciliu.

Așa începe marea expediție din atelier în atelier.

În primul, un meșter te chinuie cu șurubelnița vreun sfert de oră după care declară:

— Putem să vă înlocuim aorta și un ventricul N-o să mai scrișnească, dar o să hîrîie.

— Nu s-ar putea fără hîrîit? întrebî prudent și adaugi în șoaptă: Îți voi fi profund recunoscător.

— Imposibil, răspunde meșterul. Vedeti, vi s-a slăbit cureaua de transmisie și nu pot să v-o înlocuiesc: fabrica a trecut la producția unor modele perfecționate. Treceți peste vreo două luni, poate că găsim ceva potrivit.

Dar n-ai chef să auzi cum îți scrișnește inima timp de două luni. Te duci la un alt atelier, apoi la un al treilea ș.a.m.d. Un meșter îți propune să-ți ungi cureaua de transmisie, un altul să adauge o gaică, un al treilea să schimbe o clapă. Știi cum e cu meșterii ăștia! În sfîrșit, găsești unul care te privește enigmatic și te informează că e în posesia unui model cu desăvîrșire nou, ba chiar experimental, sosit direct de la depozit. Ești istovit și accepți.

După o săptămînă năvălești, exasperat, în atelierul cu pricina.

— O nimică toată! exclamă meșterul. Îl reglăm în doi timpi și trei mișcări. Înșfacă un clește și înșurubează ceva.

În următoarele două săptămîni nu ești bun de nimic. Cîneva propune să-l chemi pe nenea Vasea, instalatorul blocului. Te supui, pentru că n-ai încotro, și nenea Vasea îți scotocește în piept

cu o cheie franceză. După zece minute îți se pare că ești suspect de țepăn.

— Ia vezi, nene Vasea, nu cumva?... glumești tu, timid.

Instalatorul se supără și dă să plece. Relațiile se normalizează după un pahărel de vodcă „Stolionia”, cu promisiunea unei sticle întregi.

Apoi nenea Vasea ascultă atent mașinăria din pieptul tău, te înghiontește de cîteva ori cu ciocanul și aduce la cunoștința celor din jur că ar trebui încercat cu puțin gaz...

Ce se întîmplă mai departe? Aici imaginația subsemnatului se oprește-n loc apoi execută un marșarier. Îmi lipesc palma de piept și simt cum bate inima mea proprie, naturală, care n-are nevoie de asistența meșterilor. Cel puțin deocamdată.

I. Oislender

Fiecare cu ale lui

Pygmalion

Nu-i adevărat că în zilele noastre nu se produc minuni. Se produc, ba încă mai multe ca oricînd! Inchipuți-vă uluirea oamenilor primitivi în fața radioului sau a televiziunii. Credeți că ar fi criticat programele pe zece de pagini? Ași! Ar fi căzut în genuchi, smeriți și recunoscători. O, ce n-ar fi dat Ulise pentru o banală călătorie turistică! Dar Arhimede pentru un modest calculator electronic, Wilhelm Tell pentru un pistol. Achile pentru un pantof cu talpă de plastic, Ptolemeu pentru o navă cosmică, Nero pentru o mașină de ras electrică, Hanibal pentru un tanc din anii primului război mondial, Platon pentru un dicționar filozofic, Giordano Bruno pentru un spectroscop! Oare bricheta, aparatul de fotografiat

sau radarul n-ar fi fost considerate și ele minuni? În acei ani îndepărtați oamenii erau nevoiți să se mulțumească cu miracole de genul celui petrecut cu Pygmalion. Tînărul rege cipriot, care în orele libere se distra sculptînd, s-a îndrăgostit de una din statuile lui, înfățișînd o femeie frumoasă și i-a plicisit pe zei cu rugile lui pînă cînd aceștia au însuflețit-o. Și Pygmalion a luat-o de nevastă.

Astăzi, în epoca explorării Cosmosului, întîmplările de genul ăsta nu mai pot fi socotite minuni.

Dar iată că nu demult un tînăr artist pe nume Mordvineț a pictat portretul unei femei. Tabloul i-a plăcut enorm. L-a privit de aproape, apoi de la distanță și a ajuns la concluzia că e cu totul ieșit din comun.

A doua zi a privit portretul din nou și inima i-a zvîcnit. Sărmanul de el, se îndrăgostise!

— Iubito..., șoptea el noaptea în somn.

A mai trecut o zi. Pictorul compuse o poezie în cinstea creației sale și i-o citi cu voce tare. Seara îngenunchie în fața picturii și-o întrebă dacă i-ar putea fi pe plac. Pictura nu-i răspunse nimic, dar tăcerea ei putea fi luată drept un răspuns afirmativ. Fericit, Mordvineț se duse la culcare.

După încă o zi pictorul fredona fericit, fluiera și se mișca în pași de dans. Prietenii îl priveau zîmbind înțelegător.

Noul simțămînt devenise atît de puternic încît pictorul hotărî că sosise momentul să treacă la acțiune. Și se adresă zeilor, pentru că era ferm convins că talentul lui nu era mai prejos de cel al lui Pygmalion. Îi imploră să fie milostivi cu el, își exprimă speranța că ruga lui va fi auzită etc.

— Pe scurt: însufleșiți-mi pictura, dragi zei! conchise pictorul.

Zeii îi îndepliniră rugămîntea, ba încă destul de repede. Femeia de pe pînză prinse grai, începu să se miște și sfîrși prin a sări de gîtul lui Mordvineț. Fericirea acestuia nu cunoștea margini. În aceeași seară el o invită la restaurant.

Oamenii priveau tînăra pereche și se minunau. Într-adevăr, era destul de neobișnuit faptul că cele trei mîini ale femeii se bălăbăneau în spate la o distanță de trei metri. Era greu să nu remarci, de asemenea, cei trei ochi ai ei, situați, toți trei, în partea stîngă a frunții.

Dar aceste minuni țin de pictura abstractă.

(Din „Izvestia“)

Mai tare ca moartea

Se întunecase de-a binelea. În magazinul de pe strada Hrabrih intrară doi indivizi mascați. Unul din ei scoase de undeva un cuțit lung și se postă la ușă. Celălalt, cu un pistol în mînă, se apropie de casierită și o somă să-i predea banii.

— Ce-ce bani? se bilbii casierita, albă ca varul.

— Te faci că nu știi? răcni necunoscutul mascat și întinse mîna spre teancul de bancnote și grămada de monede ce se vedeau în sertarul deschis. Să nu mă faci să-ți zic de două ori, capră bătrînă! Dă-i încoa!

— Vorbește frumos! se oțări casierita. Cine te-a învățat să te porți așa cu o femeie? Ești o brută!

— Ce face-e-e? prinse glas individul cu cuțitul. Ia învaț-o minte, mă, Vladik!

— Las' pe mine! scrișni din dinți Vladik. Făte'ncoa cu condica de sugestii și reclamații! se răsti el la casierita.

— Cum vine asta? sări responsabilă magazinului. De ce-ți trebuie condica? Nici n-am apucat bine să deschidem gura și te și repezi la condică! N-avem și noi dreptul să ne exprimăm o părere?

— Condica de reclamații! răcni tipul cu cuțitul și făcu un salt în direcția responsabilă.

— Asta nu! spuse hotărît o vinzătoare care tăcuse chitic pînă atunci. N-o să-ți dăm condica de reclamații! În ruptul capului!

— Ba o să ne-o dați! răcni unul din bandiți și puse degetul pe trăgaci.

— Ba nu! țipă casierita.

În clipa aceea ușa se deschise și în magazin intrară trei bărbați.

— Bună, fetelor! spuse unul din ei.

— Bună ziua, tovarășe director al trustului! răspunse responsabilă magazinului.

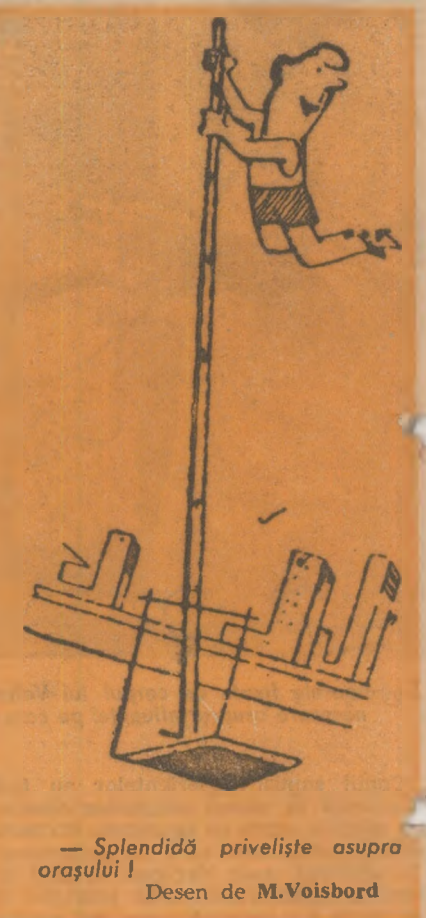
Bandiții schimbă între ei priviri cu tălc și ieșiră în virful picioarelor.

— Merge treaba, merge? se interesă directorul.

— Merge, tovarășe director, răspunse responsabilă. Merge foarte bine. Nimeni nu se plînge de noi.

M. Vasilevski

— Splendidă priveliște asupra orașului!
Desen de M.Voisbord

În trecut

Să cumperi pe cineva la prețul pe care îl are în realitate și să-l vinzi la prețul la care se evaluează el însuși — colosală afacere!

Care e diferența între curaj și prudență?

Curaj: să te apropii de un boxer și să-i adresezi cele mai cumplite înjurii.

Prudență: să-i spui același lucru la telefon.

Să nu zici „hop!” nici după ce-ai sărit. Întîi uită-te bine unde ai nimerit.

Ludovic al XIV-lea spunea: „Cînd numesc pe cineva într-un post înalt, creez nouăzeci și nouă de nemulțumiți și un nerecunosător”.

Cînd spui despre cineva „E idiot!” nu e întotdeauna o insultă. Poate fi și un diagnostic.

Ecoul păcatelor lui Don Juan răsună tocmai în al nouălea cer.

O zicală franceză spune: „Să pleci înseamnă să mori puțin”. La care Alphonse Allais adăuga: „Dar să mori înseamnă să pleci de-a binelea”.

(Din „Literaturaia Rossia“)